

Nota van Toelichting

§ 1 Inleiding

Dit besluit strekt ertoe de op de Meststoffenwet 1947 gebaseerde regels inzake de verhandeling van meststoffen en de kwaliteitseisen voor zuiveringsslib en compost uit het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen (hierna: BOOM) over te hevelen naar het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (hierna: Uitvoeringsbesluit). Voorts worden bij dit besluit de in het BOOM opgenomen doseringsnormen en uitrijdbepalingen voor zuiveringsslib en compost overgeheveld naar het Besluit gebruik meststoffen (hierna: Bgm).

De overheveling maakt onderdeel uit van de in de zogenoemde pakketbrief van 8 april 2004 van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Kamerstukken II 2003/04, 29515, nr. 2) aangekondigde vereenvoudiging van regelgeving inzake meststoffen. Het uitgangspunt van deze vereenvoudiging is een integrale aanpak voor meststoffen met zo beperkt mogelijke regeldruk en uitvoeringslasten. Tegen deze achtergrond zijn de bestaande regels doorgelicht op noodzaak, evenredigheid, effectiviteit, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en is bezien welke regels samengevoegd of geschrapt kunnen worden. Om te komen tot een optimaal transparant stelsel inzake de verhandeling van meststoffen, worden de kwaliteitsregels over de verhandeling van meststoffen geïntegreerd in het Uitvoeringsbesluit. De bij ministeriële regeling te stellen nadere uitvoeringsregels zullen worden opgenomen in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, waarvoor hoofdstuk 2 is gereserveerd. De gebruiksregels voor meststoffen worden overgeheveld naar het Bgm. Hierdoor zijn alle op de Wet bodembescherming gebaseerde uitrijdbepalingen voor meststoffen geïntegreerd in het Bgm.

Onderhavig besluit is, voor zover het de wijziging van het Uitvoeringsbesluit betreft, gebaseerd op de artikel 4, 15, 34, 35, 36 en 37 van de Meststoffenwet. De wijziging van het Bgm is gebaseerd op de artikelen 6, 7, 11, 15, 17, 65, 91 en 92 van de Wet bodembescherming. De Meststoffenwet 1947, het BOOM en de daarop gebaseerde regelgeving komen te vervallen. In de bijlage bij deze nota van toelichting is een transponeringstabel van de naar het Uitvoeringsbesluit en het Bgm overgeheveld bepalingen opgenomen.

Voorts is bij de overheveling van de voorschriften uit de oude Meststoffenwet het in kabinetsstandpunt van 9 september 2005 omtrent het advies 'Eenvoudig Vergunnen' van de Taskforce Vereenvoudiging Vergunningen (Kamerstukken II 2004/05, 29 515, nr. 93) gepropageerde, door deze taskforce ontwikkelde toetsingskader gehanteerd. Dit heeft

erin geresulteerd dat het voorheen geldende toelatingsstelsel voor meststoffen waar mogelijk en met het oog op de bescherming van het milieu verantwoord was, is omgezet naar generieke voorschriften.

In het vervolg van deze nota van toelichting wordt achtereenvolgens ingegaan op de achtergronden van de overheveling (paragraaf 2), op het stelsel van de verhandeling van meststoffen (paragraaf 3) en de verhouding tot de afvalstoffenregelgeving (paragraaf 4). Daarna wordt behandeld het gebruik van meststoffen (paragraaf 5). Vervolgens komen de bedrijfseffecten, de administratieve lasten en de milieu-effecten (paragraaf 6), de uitvoering en de handhaving (paragraaf 7), de maatschappelijke commentaarronde (paragraaf 8) alsmede de notificatie (paragraaf 9) aan de orde. Tot slot wordt het besluit artikels- en onderdeelsgewijs toegelicht (paragraaf 10).

§ 2 Achtergrond

De verhandeling van meststoffen was geregeld in de Meststoffenwet 1947 en de volgende daarop gebaseerde regelingen:

- Meststoffenbesluit 1977
- Meststoffenbeschikking 1977
- Beschikking analysemethoden meststoffen 1979
- Beschikking bemonsteringsmethode meststoffen
- Ontheffingsbeschikking verbodsbepalingen meststoffen
- Beschikking bijzondere ontheffingen meststoffen

Doel van de wet was het verzekeren van de eerlijkheid in de handel in meststoffen, teneinde de gebruiker te beschermen tegen niet adequaat werkende meststoffen. In het kader van deze wet mochten uitsluitend toegelaten meststoffen verhandeld worden. De Meststoffenbeschikking 1977 bevatte hiertoe een uiterst gedetailleerde lijst met circa 240 toegelaten meststoffen en de daarbij behorende typeaanduiding, omschrijving en landbouwkundige kwaliteitseisen. Voor meststoffen die niet op de lijst voorkwamen kon, indien de bemestende waarde ervan was aangetoond, een ontheffing van het verbod om te verhandelen, worden verleend. Het stelsel van de Meststoffenwet 1947 strekte tevens ter uitvoering van een viertal EG-richtlijnen¹.

¹ Richtlijn 76/116/EEG van de Raad van 18 december 1975 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake meststoffen (PbEG. L 24), Richtlijn 77/535/EEG van de Commissie van 22 juni 1977 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake de bemonsterings- en analysemethoden voor meststoffen (PbEG L 213), Richtlijn 80/876/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake enkelvoudige meststoffen op basis van ammoniumnitraat en met een hoog stikstofgehalte (PbEG L 250) en Richtlijn 87/94/EEG van de Commissie van 8 december 1986 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten

Daarnaast gold ingevolge het BOOM een verbod om zuiveringsslib, compost of zwarte grond te verhandelen indien niet was voldaan aan de in dat besluit opgenomen samenstellingseisen ten aanzien van gehalten aan zware metalen. Hiermee werd voor zuiveringsslib uitvoering gegeven aan richtlijn nr. 86/278/EEG² (hierna: Zuiveringsslibrichtlijn).

Behoudens de in de in paragraaf 1 genoemde uitgangspunten inzake de vereenvoudiging van regelgeving en eenvoudig vergunnen zijn er enkele overige ontwikkelingen die van invloed zijn op de wijze waarop de overheveling van het stelsel van de Meststoffenwet 1947 en het BOOM gestalte heeft gekregen.

Het oude stelsel richtte zich uit oogpunt van consumentenbescherming met name op de landbouwkundige kwaliteit van meststoffen. Vanuit deze achtergrond werden uitsluitend meststoffen tot de handel toegelaten indien deze individueel op landbouwkundige werking waren getoetst. De uiteindelijke gevolgen van op zichzelf als meststof deugdelijke producten voor de milieukwaliteit, in het bijzonder de kwaliteit van de bodem, vormden daarbij geen zelfstandig toetsingscriterium. Derhalve werd niet voorkomen dat zware metalen en organische microverontreinigingen zich in de grond ophoopten. Met het oog op de kwaliteit van bodem en grondwater, heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de Tweede Kamer bij brief van 2 mei 1997 toegezegd een milieutoets voor de toelating van meststoffen te willen invoeren, opdat de meest vervuilde meststoffen geweerd zouden kunnen worden (Aanhangsel Handelingen II 1996/97, nr. 1160). Omdat de Meststoffenwet 1947 geen adequate basis bood voor een milieutoets, lag het in de bedoeling de milieutoets bij de toelating van meststoffen eerst te introduceren bij de overheveling van het stelsel uit de Meststoffenwet 1947 naar de Meststoffenwet. Artikel 4 van de Meststoffenwet voorziet immers wel in de basis om het verhandelen van meststoffen te reguleren in het belang van de bescherming van de bodem.

Het invoeren van een milieutoets past overigens ook binnen de noodzakelijke maatregelen die lidstaten ingevolge de zogenoemde Kaderrichtlijn Water³ moeten nemen om de indirecte lozingen van de in de bijlage bij die richtlijn genoemde verontreinigende stoffen

inzake methoden ter controle van de kenmerken, de grenswaarden en de detonatiegevoeligheid van enkelvoudige meststoffen op basis van ammoniumnitraat en met een hoog stikstofgehalte (PbEG L 38)

² Richtlijn nr. 86/278/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 juni 1986, betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw (PbEG L 181)

³ Richtlijn nr. 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PbEG L 327)

(waaronder metalen, arseen, fosfaten en nitraten) te beperken. Deze maatregelen nopen er – mede vanuit het voorzorgsprincipe – toe om met het oog op duurzaam gebruik van water en bodem bedoelde stoffen reeds in het stadium van verhandeling te reguleren.

Voorts is het BOOM in 1998 geëvalueerd. De bevindingen van de evaluatie van het BOOM alsmede het ter zake voorgenomen beleid zijn bij brief van 13 mei 1998 aan de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II, 1997/98, 18 225, nr. 67). Uit de evaluatie is gebleken dat het BOOM voldeed aan de hoofddoelstelling, het reduceren van de belasting van de bodem met zware metalen afkomstig uit zuiveringsslib en compost. Naar aanleiding van de evaluatie zijn aanbevelingen gedaan ten aanzien van de controle en de handhaving van het BOOM en ten aanzien van de kwaliteitsnormen voor organische microverontreinigingen. In voornoemde brief werd uiteengezet dat eventuele aanscherping van de kwaliteitsnormen met organische microverontreinigingen zich niet alleen tot zuiveringsslib en compost beperkte en derhalve zou moeten worden gezien binnen het totale contaminantenbeleid voor meststoffen. Onder verwijzing naar de eerder genoemde brief van 2 mei 1997 werd aangegeven dat een eventuele aanscherping zou worden betrokken bij de te ontwikkelen milieutoets.

Ten slotte zijn voornoemde richtlijnen inzake het intracommunautair verkeer van anorganische meststoffen ingetrokken. Het intracommunautair verkeer wordt thans gereguleerd bij Verordening (EG) nr. 2003/2003⁴ (hierna: Meststoffenverordening). Deze verordening voorziet in voorschriften, die met name betrekking hebben op de samenstelling en omschrijving van de typen meststoffen, de typeaanduiding, de identificatie, de verpakking, de traceerbaarheid en de etikettering van anorganische meststoffen.

Tegen bovenvermelde achtergronden is voor de overheveling van de Meststoffenwet 1947 en het BOOM naar de Meststoffenwet en het Bgm een aantal uitvoeringsvarianten gezien. Deze varianten kenden qua regeldruk en uitvoeringslasten een oplopende schaal van volledige liberalisering door het schrappen van de nationale regels over toelating en samenstelling van meststoffen, via het stellen van generieke kwaliteitsvoorschriften aan te verhandelen meststoffen tot een toelatingsstelsel waarbij meststoffen zowel aan landbouwkundige als aan milieutechnische toets onderworpen zouden worden. Naar de verschillende varianten is door het toenmalige Expertisecentrum van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een quick scan verricht (Overheveling van de Meststoffenwet 1947 naar de Meststoffenwet, Expertisecentrum LNV, juli 2004, nr. 303V). De verschillende varianten zijn hierbij beoordeeld op bedrijfseffecten, effect op de

⁴ Verordening (EG) nr. 2003/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 inzake meststoffen (PbEU L 304)

gezondheid voor mens en dier, effect op gewassen, effect op het milieu, de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid en op deadministratieve lasten.

Uit de beoordeling kwam naar voren dat het volledig schrappen van de nationale regels over toelating en samenstelling van meststoffen en aldus de regulering uitsluitend beperken tot de ter uitvoering van de Meststoffenverordening noodzakelijke bepalingen niet reëel is. Het verschaffen van inzicht in samenstelling in de vorm van verplichte etikettering werd minimaal bevonden om het risico van milieuschade in te perken. Voorts bleek uit de effectbeoordeling dat het stellen van generieke voorschriften zonder nadere afbakening met het afvalstoffenregime - waarop in paragraaf 4 wordt ingegaan - ertoe zou leiden dat een ongebreidelde stroom rest- en afvalstoffen als meststof in de landbouw zou worden afgezet, hetgeen potentiële risico's voor milieu, plant en dier met zich zou brengen. Verwacht werd dat deze dreiging zich met name zou voordoen bij die producten die geen of geringe bemestende waarde hebben, maar waarbij - vanwege de verstrekte vergoedingen - de bereidheid tot afname groot is. Door het uitsparen van verwerkingskosten is het afzetten van deze afvalstoffen als meststof voor de producent immers aanzienlijk goedkoper. Dit betreft met name industrieel organisch afval uit onder meer de voedings- en genotsmiddelenindustrie en de diervoederindustrie. Omdat het vermoeden bestond dat het om een substantiële stroom zou gaan, is aanvullend onderzoek verricht naar de omvang van het gebruik van deze afvalstoffen in de landbouw en naar de gevolgen van dit gebruik voor mens, milieu en gewas (Reststromen uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie, onderzoek naar de toepassing organische reststromen als meststof in de landbouw, Grontmij, november 2004). Ook de Inspectie van het ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM inspectie) heeft (keten)onderzoeken uitgevoerd naar organische slijben, die deels toegepast kunnen worden als meststof. Uit bovenstaande studies is gebleken dat de jaarlijkse omvang van reststromen uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie circa 12,1 miljoen ton bedraagt. Hiervan werd onder de werking van het stelsel van de Meststoffenwet 1947 circa 0,75 miljoen ton als toegelaten meststof in de landbouw afgezet. Voorzien werd dat zonder nadere voorziening de stroom reststromen naar de landbouw zou toenemen tot circa 4 miljoen ton. Het gehalte aan ongewenste verontreinigingen in een deel van de organische reststromen bleek dermate hoog te zijn, dat veelal slechts zéér lage doseringen op landbouwgronden toegestaan zouden kunnen worden. Het toepassen als meststof van deze stromen past niet in het beginsel stand still te betrachten ten aanzien van zware metalen in de bodem. Hoewel op korte termijn geen grote risico's voorzien werden, werden nadelige effecten op lange termijn en calamiteiten niet uitgesloten. Vanuit milieu-oogpunt zou het derhalve noodzakelijk zijn het gebruik van deze stoffen te reguleren, waarbij voorzien zou moeten worden in een uitgebreid scala aan doseringsvoorschriften. Adequate handhaving van dergelijke voorschriften is echter - gelet op het feit dat overtreding van doseringsvoorschriften nagenoeg uitsluitend door

fysieke controles kan worden waargenomen - nagenoeg onmogelijk, waardoor milieurisico's blijven bestaan. In verband daarmee is het onontbeerlijk om reeds in het stadium van verhandeling de toelating van dergelijke meststoffen te reguleren, waarbij voorzien wordt in een toetsing vooraf van reststromen die mogelijk als meststof gebruikt kunnen worden.

§ 3 De verhandeling van meststoffen

In het nieuwe stelsel is de normstelling met betrekking tot de verhandeling van meststoffen zodanig ingericht, dat het zwaartepunt bij de verantwoording van de verhandelde meststoffen bij de handelaar van die meststoffen ligt. Daartoe is in artikel 4, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit een algeheel verbod op het verhandelen van meststoffen gesteld, dat ingevolge het tweede lid van artikel 4 niet geldt indien ten aanzien van de meststoffen is voldaan aan de in dat lid genoemde generieke voorschriften. Het is, indien vast is komen te staan dat meststoffen zijn verhandeld, primair aan de desbetreffende handelaar van de meststoffen om zich bij wijze van strafuitsluitingsgrond te beroepen op voldoening aan de in het tweede lid van artikel 4 bedoelde normen voor opheffing van het verbod en dit ook aannemelijk te maken. Slaagt hij daar niet in, dan geldt het verbod onverkort en is hij strafbaar wegens overtreding van het verbod om meststoffen te verhandelen. Deze systematiek van normstelling is ook in het in hoofdstuk III van de Meststoffenwet opgenomen gebruiksnormenstelsel en in het Bgm ten aanzien van het gebruik van meststoffen gehanteerd.

De in artikel 4, tweede lid, bedoelde generieke voorschriften betreffen met name de in de artikelen 5 tot en met 7 opgenomen algemene eisen voor meststoffen, de in de artikelen 8 tot en met 12 opgenomen eisen inzake de landbouwkundige werking, de in de artikelen 13 tot en met 15 opgenomen milieukundige eisen en de in de artikelen 18 en 19 opgenomen eisen inzake verpakking en etikettering. Daarnaast gelden de krachtens artikel 21 bij ministeriële regeling te stellen uitvoeringsvoorschriften. Hoewel de eisen zoveel mogelijk voor alle categorieën meststoffen gelijk zijn, bestaan er echter ook categorieën meststoffen waarbij de specifieke samenstelling en risico's voor het milieu tot specifiekere voorschriften nopen. Dit doet zich met name voor bij overige organische meststoffen, bij zuiveringsslib en bij compost.

Concreet betekent dit dat de voorheen gehanteerde lijst van toegelaten meststoffen met voor ieder type meststof een omschrijving en gedetailleerde beschrijving van de landbouwkundige eisen, is komen te vervallen. Het is daarbij uiteindelijk aan de gebruiker van de meststoffen om aan de hand van de gebruiksaanwijzing bij de meststoffen en de op de verpakking of op het begeleidingsdocument bij de meststoffen verstrekte informatie de geschiktheid van het product in zijn situatie te beoordelen.

Zoals in het bovenstaande vermeld, zijn de algemene eisen die ten aanzien van de verhandeling van meststoffen gelden opgenomen in de artikelen 5 tot en met 7. Artikel 5 ziet op het gebruik van reststromen of afvalstoffen als meststof of bij de productie van meststoffen. Onder reststromen worden in dit verband niet alleen restanten, residuen en overschotten verstaan, maar alle nevenstromen die vrijkomen bij een productieproces. Deze nevenstromen vertegenwoordigen een lagere economische waarde of kennen een laagwaardigere toepassing dan het product, waarop het proces primair is gericht. Zoals aan het slot van paragraaf 2 is uiteengezet kunnen in het nieuwe stelsel reststromen of afvalstoffen, waarvan is aangetoond dat er uit milieukundig- of landbouwkundig oogpunt geen bezwaren zijn dat ze verhandeld (en dus uiteindelijk ook gebruikt) worden als meststof, ingevolge artikel 5, tweede lid, door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op een positieve lijst worden geplaatst. Het kan daarbij gaan om categorieën afvalstoffen, specifieke afvalstoffen of eindproducten van een bepaald bewerkingsprocédé, waarbij tevens eisen gesteld kunnen worden aan de ingangsmaterialen, zoals de zogenoemde co-vergistingmaterialen die met dierlijke meststoffen vergist mogen worden.

Zoals in paragraaf 1 is aangegeven komt het stelsel van ontheffingen, waarbij aan een producent of handelaar voor reststromen of afvalstoffen een tijdelijke ontheffing wordt verleend van het verbod om meststoffen te verhandelen, te vervallen. Voor reststromen of afvalstoffen die op grond van de oude Meststoffenwet nog verhandeld mogen worden is in artikel 77 van het Uitvoeringsbesluit een overgangsperiode voorzien. Dit overgangsregime wordt nader ingevuld bij ministeriële regeling en zal ten minste één en ten hoogste drie jaar bedragen.

De in artikel 6 opgenomen algemene eisen houden verband met het geschiktheidscriterium in de omschrijving van het begrip 'meststoffen' van artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Meststoffenwet, op grond waarvan meststoffen als zodanig moeten kunnen dienen om de grond of een groeimedium geschikt of beter geschikt te maken als voedingsbodem voor planten. Zoals toegelicht in de memorie van toelichting bij het voorstel van de Meststoffenwet (Kamerstukken II, 1983/84, 18 271, nr. 3) houdt dat in dat meststoffen moeten beschikken over een zekere bemestende waarde. Deze bemestende waarde ziet met name op het leveren van voedsel voor planten of delen van planten in de vorm van primaire of secundaire nutriënten of micronutriënten, op het verbeteren van de bodemvruchtbaarheid door het leveren van organische stof dan wel door het in stand houden of het verlagen van de zuurgraad van de bodem. Producten die niet over deze eigenschappen beschikken, zoals winderosiemiddelen, zijn geen meststoffen en kunnen derhalve niet als meststof worden verhandeld. Verhandeling van deze stoffen is, voor zover zij gelet op de omstandigheden van het geval niet zijn aan te merken als

afvalstoffen, niet gereguleerd. Overigens zij opgemerkt dat in de situatie dat dergelijke producten wel bemestende waarde hebben - en derhalve kennelijk zijn bestemd om als meststof te worden gebruikt - maar niettemin onder de noemer van winderosiemiddel of soortgelijk product verhandeld worden, de verhandeling van deze producten ingevolge artikel 5 van de Meststoffenwet is verboden.

Voorts is in artikel 7, eerste lid, voorzien in de mogelijkheid om ter zake van het mengen van meststoffen bij ministeriële regeling nadere regels te stellen. Nadere regulering in dat verband is bijvoorbeeld nodig om te voorkomen dat bij menging bepaalde meststoffen een negatieve uitwerking op elkaar hebben. Indien de fysische aard van de samenstellende bestanddelen ongelijk is, dreigt voorts het risico van ontmenging. Dit kan bij het gebruik van de mengsels tot een ongewenst landbouwkundig effect en in sommige gevallen zelfs tot fytoxiciteit leiden. Als gevolg van de ontmenging wordt het mengsel bij het gebruik ongelijkmatig over het perceel verdeeld, waarbij door delen van het gewas een overmaat aan concentraties van met name micronutriënten ophopen, waardoor zij ongeschikt worden voor consumptie.

In aanvulling op de algemene eisen gelden landbouwkundige en milieukundige eisen per categorie meststof. In het besluit worden daartoe de volgende categorieën onderscheiden:

- overige anorganische meststoffen
- kalkmeststoffen
- overige organische meststoffen
- zuiveringsslib en
- compost

Overige anorganische meststoffen zijn anorganische meststoffen die niet behoren tot een in bijlage I van de Meststoffenverordening vermeld type meststof. Meststoffen die wel tot één van de in die bijlage genoemde type meststofstoffen behoren, moeten ingevolge artikel 8 aan de bij of krachtens die verordening vastgestelde voorschriften voldoen. Deze meststoffen kunnen derhalve ingevolge de Meststoffenverordening onder het predikaat "EG-meststof" verhandeld worden. Hieronder vallen ook meststoffen op basis van ammoniumnitraat met een hoog stikstofgehalte. Ammoniumnitraat is het hoofdbestanddeel van een reeks producten waarvan sommige als meststof en andere als explosief worden gebruikt. Omdat sommige van deze producten gevaarlijk kunnen zijn en in bepaalde gevallen gebruikt kunnen worden voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn bestemd, kan de veiligheid van personen en goederen in gevaar komen. Gelet daarop gelden voor meststoffen van dit type ingevolge de Meststoffenverordening aanvullende voorschriften op grond waarvan zij bepaalde kenmerken moeten vertonen om te garanderen dat zij geen gevaar opleveren. Hiertoe

moeten dergelijke meststoffen voordat ze worden verhandeld een detonatieproef hebben ondergaan.

Voor een aantal tot de categorie overige anorganische meststoffen behorende meststoffen zijn in BENELUX-verband afspraken gemaakt. De resterende groep betreft in feite met reststromen of afvalstromen vervaardigde meststoffen die door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op een positieve lijst kunnen worden geplaatst. Deze overige anorganische stoffen dienen te voldoen aan landbouwkundige eisen die zijn opgenomen in artikel 9. Deze eisen zien op de minimale landbouwkundige werking die de meststoffen moeten hebben, welke voor de primaire nutriënten stikstof, fosfaat en kali ten minste vijf gewichtsprocenten van de droge stof bedraagt. De minimale werking voor secundaire nutriënten of micronutriënten zal bij ministeriële regeling worden vastgesteld.

Kalkmeststoffen dienen te voldoen aan de in artikel 10 opgenomen landbouwkundige eis dat de neutraliserende waarde ervan ten minste 25 op basis van droge stof moet bedragen.

Overige organische meststoffen zijn organische meststoffen met uitzondering van dierlijke meststoffen, compost en zuiveringsslib. De benaming van deze categorie meststoffen wijkt daarmee af van hetgeen daaronder in het BOOM werd verstaan. Destijds was deze benaming immers voorbehouden aan compost, zuiveringsslib en zwarte grond. Overige organische meststoffen zijn thans in feite veelal met reststromen of afvalstromen vervaardigde meststoffen die door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op een positieve lijst worden geplaatst.

Ten aanzien van deze categorie geldt dat het product de in de artikelen 11 en 12 opgenomen minimale landbouwkundige werking moet hebben. Dit betekent voor meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld om organische stof te leveren, dat deze ten minste twintig gewichtsprocenten organische stof van de droge stof moeten bevatten. Meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld om primaire nutriënten te leveren, dienen ten minste vijf gewichtsprocenten stikstof, fosfaat of kali van de droge stof te bevatten. Evenals bij overige anorganische meststoffen het geval is, zal de minimale werking voor secundaire nutriënten of micronutriënten bij ministeriële regeling worden vastgesteld.

De milieukundige eisen zijn voor de te onderscheiden categorieën meststoffen opgenomen in de artikelen 13 tot en met 15. Artikel 13 ziet met name op de maximale grootte van de delen in overige organische meststoffen en op de ten hoogste toegestane verontreinigingsgraad ervan. Voor anorganische meststoffen, overige organische meststoffen, kalkmeststoffen en de krachtens artikel 5, tweede lid, aangewezen stoffen gelden ingevolge artikel 14 generieke eisen aan de hoeveelheid zware metalen. Overige organische meststoffen, kalkmeststoffen en de krachtens artikel 5, tweede lid,

aangewezen stoffen moeten ingevolge artikel 15 tevens voldoen aan de maximale waarden voor organische microverontreinigingen. De op grond van de artikelen 14 en 15 gestelde eisen betreffen het minimumpakket voor zware metalen, waarbij is uitgegaan van de maximale bodembelasting zoals die ook geldt voor zuiveringsslib, en organische verontreinigingen, zoals minerale oliën, PCB's en dioxines. Zoals nader wordt toegelicht in paragraaf 6.3 zijn deze maximale samenstellingseisen gebaseerd op de maximaal aanvaardbare bodembelasting. Voor alle meststoffen die stikstof of fosfaat bevatten wordt de belasting van de bodem met verontreinigingen gelimiteerd door de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. Uitgaande van een maximaal acceptabele bodembelasting met verontreinigende stoffen kan deze belasting met behulp van de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat omgerekend worden naar samenstellingseisen uitgedrukt in milligrammen verontreiniging per kilogram stikstof onderscheidenlijk fosfaat. Bij meststoffen die geen stikstof of fosfaat bevatten wordt het gebruik niet gelimiteerd via de gebruiksnormen. Bij deze meststoffen worden maximaal toelaatbare microverontreinigingen uitgedrukt per kilogram kali, per kilogram neutraliserende waarde of per kilogram organische stof. Hierbij wordt een gebruik verondersteld van respectievelijk 150 kilogram kali, 400 kilogram neutraliserende waarde of 3000 kilogram organische stof per hectare.

De artikelen 16 en 17 zien op de landbouwkundige en milieukundige eisen voor zuiveringsslib onderscheidenlijk voor compost. De eisen voor zuiveringsslib vloeien voort uit de artikelen 4, 5 en 9 van de Zuiveringsslibrichtlijn. De bepalingen uit het BOOM die strekten tot implementatie van deze richtlijn en die betrekking hebben op het minimumpakket voor zware metalen zijn ongewijzigd overgenomen in het Uitvoeringsbesluit. Om vast te stellen of aan de in bijlage II, onder tabel 2, bij het Uitvoeringsbesluit opgenomen samenstellingseisen wordt voldaan dient het slib overeenkomstig artikel 9 van de richtlijn te worden bemonsterd en geanalyseerd. Artikel 21, eerste lid, onderdeel d, voorziet in de basis om bij ministeriële regeling ter zake voorschriften te stellen. Ook de kwaliteitseisen voor compost zijn nagenoeg ongewijzigd vanuit het BOOM overgeheveld. Zoals aangekondigd in de brief van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 28 april 2005 (Kamerstukken II 2004/05, 29 930, nr. 10) zijn de normen voor zink en koper voor compost evenwel verruimd met een factor 1,43, waardoor de zinknorm voor compost en zeer schone compost 290 onderscheidenlijk 110 mg/kg wordt en de normering voor koper 90 onderscheidenlijk 40 mg/kg. Deze verruiming van de normen komt overeen met de marge die bij de handhaving van deze normen gehanteerd werd. Zoals nader wordt toegelicht in paragraaf 6.3 komt deze handhavingsfactor te vervallen, als gevolg waarvan de toegestane samenstelling op dit punt effectief geen wijziging ondergaat.

Compost mag voorts geen biologisch afbreekbare delen bevatten met een diameter groter dan 50 millimeter en niet meer dan 0,5 gewichtsprocent aan bodemvreemde niet-biologisch afbreekbare delen bevatten.

Op termijn wordt bezien of de milieueisen aangescherpt moeten worden met maximale waarden voor organische microverontreinigingen zoals deze thans wel voor de overige organische meststoffen gelden. Overigens zij opgemerkt dat ingevolge de de verordening dierlijke bijproducten⁵ ten aanzien van pathogenen in GFT-compost stringente eisen gelden.

Ten aanzien van de in artikel 19 opgenomen eisen inzake de etikettering is onder meer van belang dat de bemesting met alle door de agrariër gebruikte meststoffen moet passen binnen de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. Dat betekent dat een afnemer van alle meststoffen moet weten hoeveel stikstof en fosfaat er in het product aanwezig is. Daarom moet iedere vracht of partij vergezeld gaan van een document waarop vermeld moet zijn: de aanduiding meststof, de soort meststof, de firmanaam en het adres van de fabrikant, het gewicht of volume en de gehalten aan stikstof en fosfaat. Dit document is voor dierlijke meststoffen, zuiveringsslib, compost en bij ministeriële regeling aangewezen overige organische meststoffen een vervoersbewijs en voor de andere meststoffen een etiket of een ander document. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften ten aanzien van de bij het besluit voorgeschreven vermeldingen worden gesteld Deze kunnen onder meer betrekking hebben op de toegelaten toleranties bij de vermelding van de hoeveelheid mineralen in de meststoffen.

Bij mengsels moet aangegeven worden uit welke meststoffen deze bestaan, in welke verhouding ze zijn gemengd en wat de waardegevende bestanddelen per meststof zijn. Om onoordeelkundig gebruik van de meststoffen tegen te gaan, moeten meststoffen voorts zijn voorzien van een gebruiksaanwijzing. Het verschaffen van informatie over de geschiktheid van de meststof voor de teelt van bepaalde gewassen of het in acht nemen van bepaalde doseringen kan ertoe bijdragen negatieve effecten van het meststoffengebruik te voorkomen. Krachtens artikel 21 van het Uitvoeringsbesluit kunnen nadere regels aan de gebruiksaanwijzing worden gesteld.

Onbewerkte dierlijke meststoffen en EG-meststoffen zijn uitgezonderd van de voorschriften inzake de verhandeling. Ook groeimedia zijn uitgezonderd. Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Meststoffenwet betreft dit materiaal in vaste of vloeibare vorm, niet zijnde grond, dat wordt gebruikt of is bestemd om te worden gebruikt als

⁵ Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van de gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (PbEG L 273)

voedingsbodem voor planten. Omdat deze producten naar hun aard niet bestemd zijn om te worden toegevoegd aan de bodem, bestaat er vanuit milieu-oogpunt geen reden de verhandeling van deze producten te reguleren.

De regelgeving over het verhandelen, inclusief de opslag en het vervoer alsmede het gebruik van dierlijke meststoffen is met ingang van 1 januari 2006 opgenomen in de Meststoffenwet als onderdeel van de implementatie van de Europese Nitraatrichtlijn. Voor het aanwenden van dierlijke mest gelden daarnaast de uitrijdbepalingen in het Bgm.

De verhandeling van EG-meststoffen wordt volledig gereguleerd door de Meststoffenverordening. Deze verordening is van toepassing op producten die als meststoffen met de aanduiding "EG-meststof" in de handel worden gebracht en legt de fabrikanten ervan rechtstreeks gedetailleerde voorschriften op inzake samenstelling, identificatie, de traceerbaarheid en de etikettering ervan. De verordening kent circa 110 type-aanduidingen en meer dan 90 procent van de kunstmeststoffen worden overeenkomstig deze verordening verhandeld. Lidstaten mogen het in de handel brengen van een "EG-meststof" die aan de verordening voldoet, niet verbieden, beperken of belemmeren om redenen die verband houden met samenstelling, identificatie, etikettering of verpakking. De voor de uitvoering van deze verordening noodzakelijke bepalingen, waaronder het uitvoeren van controles om na te gaan of de EG-meststoffen voldoen aan de voorschriften van de verordening en de erkenning van laboratoria die de controles uitvoeren, zullen bij ministeriële regeling vastgesteld worden. Artikel 40, tweede lid, van de Meststoffenwet biedt daartoe de basis.

§ 4 Verhouding tot de afvalstoffenregelgeving

Regulering op basis van de Meststoffenwet heeft consequenties voor de toepasselijkheid van het afvalstoffenhoofdstuk in de Wet milieubeheer. Volgens artikel 22.1, vierde lid, van laatstgenoemde wet is hoofdstuk 10, waarin het afvalstoffenregime is opgenomen, niet van toepassing op gedragingen, die op basis van de Meststoffenwet zijn gereguleerd, tenzij uit de op de Meststoffenwet gebaseerde regelgeving het tegendeel blijkt. Deze afstemming tussen regimes gold niet voor gedragingen die op basis van de Meststoffenwet 1947 waren gereguleerd. Hierdoor kan het in paragraaf 2 geschetste risico ontstaan dat afvalstoffen als pseudo-meststoffen aan de werking van de Wet milieubeheer onttrokken worden. Teneinde zeker te stellen dat deze stoffen onder de Wet milieubeheer blijven ressorteren, is voorzien in een afbakening tussen het afvalstoffenregime in de Wet milieubeheer en het stelsel inzake de verhandeling van meststoffen op grond van de Meststoffenwet.

Bovenbedoelde afbakening is in het Uitvoeringsbesluit als volgt ingericht: Reststromen of afvalstoffen mogen ingevolge artikel 5, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit in principe niet als meststof worden verhandeld of als ingrediënt bij de productie van meststoffen worden gebruikt. Het doorslaggevende criterium bij de vraag of een stof een afvalstof is, is de vraag of de houder (de producent of de natuurlijke of rechtspersoon die de afvalstoffen in bezit heeft) zich van die stoffen ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen. Dat criterium wordt in de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie en, in navolging van dat Hof, door de Nederlandse Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zeer ruim uitgelegd. Of daadwerkelijk in een concreet geval sprake is van een afvalstof is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval.

Een uitzondering hierop geldt voor de reeds op brede schaal in de landbouw toegepaste organische meststoffen zuiveringsslib en compost. Deze mogen, mits ze aan de samenstellingseisen voldoen, verhandeld worden. Voorts geldt ingevolge het tweede lid van artikel 5 een uitzondering voor afvalstoffen en reststoffen waarvan is aangetoond dat er uit milieukundig of landbouwkundig oogpunt geen bezwaren zijn dat ze als meststof verhandeld (en dus uiteindelijk ook gebruikt) worden of waarvan is vastgesteld dat ze zonder bezwaar als ingrediënt voor een meststof kunnen worden gebruikt. Deze stoffen worden na toetsing door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op een positieve lijst opgenomen. Op deze lijst kunnen zowel categorieën afvalstoffen, specifieke afvalstoffen en eindproducten van een bepaald bewerkingsprocédé, eventueel gecombineerd met eisen aan ingangsmaterialen, opgenomen worden. De aldus vervaardigde meststoffen vallen onder de categorie overige organische of overige anorganische meststoffen en deze meststoffen mogen verhandeld worden indien voldaan is aan de in artikel 4, tweede lid, bedoelde bepalingen.

Op niet op de positieve lijst opgenomen stoffen of op meststoffen die vervaardigd zijn met niet op de lijst opgenomen stoffen, blijft het regime van de Wet milieubeheer van kracht. Ook de wel op de positieve lijst opgenomen afvalstoffen die evenwel niet voldoen aan de in hoofdstuk II van het Uitvoeringsbesluit opgenomen samenstellingseisen, vallen weer terug in het afvalstoffenregime van de Wet milieubeheer. Hetzelfde geldt voor zuiveringsslib en compost dat niet aan de samenstellingseisen van het Uitvoeringsbesluit voldoet. In verband hiermee is in artikel 4, vierde lid, expliciet bepaald dat Hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer van toepassing is op producten die geheel of gedeeltelijk uit afvalstoffen bestaan voor zover deze producten niet voldoen aan de in het tweede lid van artikel 5 bedoelde regels. Gelet op de omschrijving van het begrip 'meststoffen' van artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Meststoffenwet, geldt voorts dat indien op de positieve lijst geplaatste afvalstoffen niet daadwerkelijk de nuttige bestemming van meststof krijgen, zij weer als afvalstof worden aangemerkt. Ingevolge artikel 10.2 van de Wet milieubeheer geldt ten aanzien

van afvalstoffen in principe het verbod deze buiten inrichtingen 'anderszins op of in de bodem te brengen'.

Een en ander laat overigens onverlet dat de voorschriften in de Wet milieubeheer die betrekking hebben op het deel van de afvalketen dat aan de toepassing van afvalstoffen als meststof voorafgaat, onverkort van kracht zijn. Dit betreft met name het stadium voorafgaand aan de verhandeling, bijvoorbeeld de toepasselijkheid van de voorschriften uit de Wet milieubeheer op inrichtingen waar de onderhavige stoffen worden geproduceerd.

§ 5 Het gebruik van meststoffen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de gebruiksvoorschriften zoals deze als gevolg van de overheveling van het stelsel van de Meststoffenwet 1947 naar de Meststoffenwet en als gevolg van de overheveling van de gebruiksvoorschriften van het BOOM naar het Bgm, op grond van het Bgm zijn komen te luiden.

Allereerst geldt ingevolge artikel 1a van het Bgm een algemeen verbod om meststoffen te gebruiken indien deze meststoffen niet voldoen aan de bij of krachtens hoofdstuk III van het Uitvoeringsbesluit gestelde eisen of indien dit gebruik niet plaatsvindt overeenkomstig de gebruiksaanwijzing voor de desbetreffende meststoffen. Dit verbod strekt ertoe te bewerkstelligen dat uitsluitend die meststoffen die ingevolge artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit verhandeld mogen worden, daadwerkelijk als meststof gebruikt mogen worden. Het gebruik van op een bedrijf uit eigen afvalstoffen vervaardigde compost is van dit verbod uitgezonderd. Deze compostsoort wordt immers naar zijn aard niet verhandeld, zodat de in Hoofdstuk III van het Uitvoeringsbesluit opgenomen samenstellingseisen op dit product niet van toepassing zijn.

Daarnaast is in het Bgm een nieuwe paragraaf opgenomen waarin de doseringsvoorschriften inzake het gebruik van zuiveringsslib, compost en overige organische meststoffen zijn opgenomen. Hierin zijn de in het BOOM ter bescherming van de bodem over het gebruik van zuiveringsslib en compost gestelde doseringsvoorschriften, zoals deze waren opgenomen in de paragrafen 1 tot en met 4 van hoofdstuk 3, inhoudelijk nagenoeg ongewijzigd overgeheveld. Tevens zijn in deze paragraaf de gebruiksregels voor overige organische meststoffen opgenomen. Bij deze gelegenheid heeft met het oog op de overzichtelijkheid ervan een hergroepering van de voorschriften plaatsgevonden. Zo zijn de doseringsvoorschriften voor zuiveringsslib en overige organische meststoffen opgenomen in artikel 1b. Voorts is in artikel 1c aan het gebruik van zuiveringsslib de voorwaarde gesteld dat het te bemesten perceel vooraf bemonsterd en geanalyseerd moet zijn. Artikel 1d strekt vervolgens ter implementatie van

artikel 7 van de Zuiveringsslibrichtlijn en voorziet in een verbod om zuiveringsslib om overige organische meststoffen of mengsel daarmee te gebruiken in perioden van beweiding en voor de teelt van voedergewassen, de groei en de oogst van groente of fruit.

De doseringsvoorschriften voor compost op zowel landbouwgrond, overige grond als op natuurterrein zijn opgenomen in de artikelen 1e en 1f.

Voorts zijn met betrekking tot de doseringsvoorschriften voor zuiveringsslib en compost een aantal wijzigingen doorgevoerd die voortvloeien uit de in paragraaf 2 van deze nota van toelichting genoemde evaluatie van het BOOM.

De in de paragrafen 5 en 6 van hoofdstuk 3 van het BOOM opgenomen voorschriften ter regulering van het gebruik van meststoffen overeenkomstig de goede landbouwpraktijk en rekening houdend met onder meer de bodemgesteldheid, grondsoort, klimaatomstandigheden, neerslag en irrigatie, en voorschriften inzake het gebruik van meststoffen op steile hellingen en op drassig, bevroren of met sneeuw bedekt land, zijn geïntegreerd in de bepalingen van de paragrafen 3 en 4 van het Bgm. Deze bepalingen waren voor dierlijke meststoffen namelijk identiek aan de bepalingen die op grond van het BOOM voor compost en zuiveringsslib golden. Hetzelfde geldt voor de in hoofdstuk 3, paragraaf 7, van het BOOM opgenomen ontheffingsmogelijkheden. Deze zijn geïntegreerd in de gelijklopende bepalingen, zoals deze voor dierlijke meststoffen waren opgenomen in paragraaf 5 van het Bgm.

§ 5.1 Zuiveringsslib

Het gebruik van zuiveringsslib is ingevolge artikel 1b, derde lid, van het Bgm uitsluitend toegestaan op landbouwgrond. Het gebruik wordt beperkt door een maximaal toegestane dosering, uitgedrukt in tonnen droge stof per hectare per jaar. Onder jaar wordt zoals in het gehele stelsel van de meststoffenwetgeving een kalenderjaar verstaan. In het doseringsvoorschrift voor zuiveringsslib wordt onderscheid gemaakt tussen het gebruik op bouwland en het gebruik op grasland. De toegestane gift op bouwland bedraagt het dubbele van die op grasland. De reden hiervoor is dat bouwland regelmatig geploegd wordt, waardoor de stoffen over een relatief dikke bovenlaag (20 cm) verspreid worden. Met grasland is dit veel minder het geval; de toegevoegde stoffen hopen zich op in een dunne bovenlaag van vijf tot tien cm en er kan sneller sprake zijn van ongewenste effecten.

Zuiveringsslib wordt onderscheiden in vloeibaar en steekvast zuiveringsslib. De doseringsvoorschriften voor vloeibaar zuiveringsslib gelden per jaar. In verband met de vastere structuur van steekvast zuiveringsslib, dat samenhangt met een hoger droge

stofgehalte, en de te gebruiken verspreidingsapparatuur mag deze soort slib in een dubbele hoeveelheid één maal per twee jaar worden gebruikt.

De doseringsnormen voor vloeibaar en steekvast zuiveringsslib zijn gelijk gebleven ten opzichte van de doseringsnormen in het BOOM.

In verband met het behoud van karakteristieke leefgemeenschappen in natuurgebieden wordt zoveel mogelijk gestreefd naar handhaving van de natuurlijke situatie, zonder dat verstoring door het gebruik van overige organische meststoffen optreedt. Op overige grond wordt een absoluut verbod op het gebruik van zuiveringsslib gehandhaafd, vanwege het gehalte aan pathogene organismen in het zuiveringsslib.

Ten slotte geldt dat zuiveringsslib niet gebruikt mag worden op percelen, waarvan uit de analyse van de daaruit genomen grondmonsters is gebleken dat de in de bodem aanwezige stoffen de in bijlage III bij het Bgm opgenomen toetsingswaarden overschrijden.

Met het oog op de bodembemonstering is in artikel 1c aan het gebruik van zuiveringsslib de voorwaarde gesteld dat het te bemesten perceel vooraf bemonsterd en geanalyseerd moet worden.

§ 5.2 Compost

Ingevolge artikel 1e is het toegestaan compost te gebruiken op landbouwgrond en overige grond. Het gebruik op deze gronden is evenwel beperkt door een maximaal toegestane dosering. Deze dosering is ten opzichte van het BOOM verruimd. Compost kan op deze gronden worden gebruikt tot de maximum toegestane hoeveelheid van zes ton droge stof per hectare per jaar, dan wel twaalf ton droge stof per hectare per twee jaren, dan wel 30 ton droge stof per hectare per vijf jaren. Op grasland is de maximum hoeveelheid droge stof gesteld op drie ton per hectare per jaar, dan wel zes ton per hectare per twee jaren, dan wel vijftien ton droge stof per hectare per vijf jaren. Het composteringsproces zorgt ervoor dat de in de compost aanwezige pathogene organismen afsterven. Bij het vaststellen van de gebruiksnorm van compost is rekening gehouden met de basisvracht aan zware metalen die met de in compost aanwezige grond wordt aangevoerd.

Een verruiming geldt voor het gebruik van compost dat thans wél is toegestaan op natuurterreinen indien op dat terrein geen beheer wordt gevoerd waaraan beperkingen zijn verbonden ten aanzien van de gebruikte hoeveelheid compost en het gebruik daarmee in overeenstemming is óf indien het totaal van de gebruikte hoeveelheid compost de in artikel 1e, zesde lid, van het Bgm genoemde hoeveelheid niet overschrijdt. Uit het begrip dierlijke meststoffen in de Nitraatrichtlijn vloeit voort dat zodra een product, in welk aandeel dan ook, dierlijke meststoffen bevat, dit product in zijn geheel onder het

begrip "dierlijke meststoffen" valt. Dit betekent dat mengsels van zuiveringsslib of compost met dierlijke meststoffen te beschouwen zijn als dierlijke meststoffen. Voorts zij opgemerkt dat daar waar het gebruik van zowel zuiveringsslib of compost afzonderlijk genormeerd wordt, hieronder ook mengsels van deze stoffen worden begrepen.

De fosfaatgebruiksnorm voor compost op natuurterrein is afgestemd op de norm voor dierlijke meststoffen van het Bgm.

Voorts is het mogelijk om op overige grond compost te gebruiken bij wijze van eenmalige gift in een hoeveelheid van ten hoogste 200 ton droge stof per hectare, indien dit voorgenomen gebruik is gemeld aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, hetgeen in de praktijk de Dienst Regelingen zal zijn. Deze mogelijkheid was onder de werking van het BOOM beperkt tot gebruik ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een groenvoorziening, een recreatieterrein, een sportcomplex of een golfterrein, waarin bij een plan als bedoeld in de artikelen 7 en 10 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, dan wel bij een besluit als bedoeld in artikel 19 van die wet is voorzien. Voorts bevatte de oude voorziening een aantal gedetailleerde administratieve voorschriften. Zo moest een nauwkeurige omschrijving van de aard van het project en het voorgenomen tijdstip van uitvoering van het project, worden verstrekt. De thans te melden gegevens zijn beperkt tot die gegevens die noodzakelijk zijn voor de controle of er daadwerkelijk sprake is van een eenmalige gift.

§ 5.3 Overige organische meststoffen

Het gebruik van overige organische meststoffen is gelijk aan het gebruik van zuiveringsslib uitsluitend toegestaan op landbouwgrond.

Omdat bij de samenstellingseisen van overige organische de maximale gehalten worden uitgedrukt als milligram verontreiniging per kilogram fosfaat en stikstof meststoffen, gelden er geen afzonderlijke doseringsvoorschriften voor deze meststoffen. De dosering van overige organische meststoffen is immers, zoals is toegelicht in paragraaf 3 van deze nota van toelichting, rechtstreeks gerelateerd aan de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. Voor stoffen die te weinig fosfaat of stikstof bevatten zijn de samenstellingseisen uitgedrukt per kilogram kali, per kilogram neutraliserende waarde of per kilogram organische stof. Hierbij is een gebruik verondersteld van respectievelijk 150 kilogram kali, 400 kilogram neutraliserende waarde of 3000 kilogram organische stof per hectare.

Voorts gelde de in de paragrafen 3 en 4 van het Bgm opgenomen bepalingen inzake het aanwenden van deze meststoffen gelet op de bodemgesteldheid, de grondsoort, de klimaatomstandigheden, neerslag en irrigatie, en de voorschriften inzake het gebruik van meststoffen op steile hellingen en op drassig, bevroren of met sneeuw bedekt land.

§ 6 Bedrijfseffecten, administratieve lasten en milieu effecten

Zoals weergegeven in paragraaf 2 is ter zake van de overheveling een quick scan uitgevoerd naar de bedrijfseffecten, de administratieve lasten en het effect op het milieu. Onderstaand worden de bedrijfseffecten, de administratieve lasten en de milieu-effecten die samenhangen met de uiteindelijk gekozen variant, bestaande uit generieke voorschriften en een toelatingsregime voor afvalstoffen en reststromen die als meststof worden verhandeld of bij de productie van meststoffen worden gebruikt, nader toegelicht.

§ 6.1 bedrijfseffecten

De bedrijfseffecten ten opzichte van de huidige situatie zijn verwaarloosbaar. Het vereenvoudigen van het stelsel van verhandelen zal naar verwachting ten opzichte van de huidige situatie, afgezien van de gevolgen voor de administratieve lasten, ten opzichte van het huidige stelsel vrijwel geen bedrijfseffecten veroorzaken. Daarvoor wordt ook verwezen naar de in paragraaf 2 genoemde quick scan. Uit deze quick scan blijkt dat er vrijwel geen bedrijfseffecten optreden, tenzij er sprake is van zeer minimale regulering. Dat is niet het geval. Er is sprake van een overheveling met waar mogelijk een vereenvoudiging van regelgeving.

Voor de producenten, be- en verwerkers van compost, zuiveringsslib worden de bepalingen uit het BOOM immers vrijwel in zijn geheel overgeheveld, en waar mogelijk vereenvoudigingen doorgevoerd. Het gaat dan met name om de vermindering van de administratieve verplichtingen en de verruiming van de normen.

De ongeveer 80 producenten van reststromen die hun producten op grond van een krachtens de oude Meststoffenwet verleende ontheffing nog als meststof mogen verhandelen zouden op termijn mogelijk wel effecten kunnen ondervinden. Deze producten zijn in het kader van de ontheffingverlening getoetst op landbouwkundige werkzaamheid en op de vraag of bij beoogd gebruik geen normen zoals weergegeven in de informele milieutoets worden overschreden. Deze milieutoets maakt echter pas sinds 1998 onderdeel van de ontheffingverlening uit. Voor een beperkt aantal producten die voor 1998 een ontheffing hebben verkregen en die ook nu nog als meststof worden ingezet, zou de situatie zich kunnen voordoen dat ze dermate vervuילend zijn dat ze niet op de positieve lijst worden geplaatst. Er is echter voorzien in een overgangsregime, dat nader ingevuld wordt bij ministeriele regeling, zodat producenten van deze groep reststoffen geruime tijd hebben om indien de situatie zich zou voordoen een andere afzetmarkt te zoeken.

Omdat in de voorliggende wijziging van het Uitvoeringsbesluit niet ziet op de verhandeling van dierlijke meststoffen of EG-meststoffen zijn er geen wijzigingen te verwachten in bedrijfseffecten voor deze groep producenten.

§ 6.2 Administratieve lasten

De overheveling van de Meststoffenwet 1947 en het BOOM maakt onderdeel uit van de vereenvoudiging van regelgeving inzake meststoffen. Het uitgangspunt van deze vereenvoudiging is een integrale aanpak voor meststoffen met zo beperkt mogelijke regeldruk en uitvoeringslasten. Er is een inschatting gemaakt van de gewijzigde administratieve lasten van de voorgenomen wijzigingen. Ingeschat wordt dat er een daling plaatsvindt van de administratieve lasten met ongeveer € 78.000,- per jaar. Een nadere bepaling zal plaatsvinden op basis van de nadere uitwerking in de ministeriële regeling.

In de voorliggende wijziging van het besluit is niet voorzien in wijziging van regels ten aanzien van dierlijke mest. Derhalve zijn er geen gevolgen voor de administratieve lasten. Voor EG-meststoffen geldt rechtstreeks de Meststoffenverordening. Deze verordening betreft regels aangaande de verhandeling van met name anorganische meststoffen, het besluit stelt geen aanvullende verplichtingen

Voor zuiveringsslib en compost zijn door de ministeries Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer de administratieve verplichtingen onderzocht en is bezien wat de mogelijkheden zijn om dit proces en de monitoring daarvan te verbeteren (lastenverlichting) en de handhaafbaarheid van het verhandelen en gebruik van dit soort stoffen te verhogen. Dit heeft geleid tot de volgende wijzigingen.

Het afleveringsbewijs compost en zuiveringsslib wordt vervangen door een drie-partijen bewijs, het zogenaamde vervoersbewijs. Dit betekent dat bij vervoer door een intermediair maar één formulier in plaats van twee formulieren ingevuld hoeft te worden. Naar schatting vermindert daarmee het aantal formulieren van 100.000 naar ongeveer 60.000. Uitgangspunt is dat een groot deel van de leveranciers van compost en zuiveringsslib de vervoersbewijzen elektronisch indienen. Alleen indien noodzakelijk wordt het papiertraject nog in stand gehouden. De tijd voor het laten tekenen van het vervoersbewijs door drie partijen, wordt gecompenseerd door de mogelijkheid voor het digitaal verzenden van het document. Doordat de meeste vervoerders dit al doen voor de vervoersbewijzen dierlijke mest, is de verwachting dat veel vervoerders van deze mogelijkheid gebruik maken. Per saldo blijft hierdoor de tijdsbesteding gelijk.

Voorts komen de registerkaarten voor zuiveringsslib en compost te vervallen. De informatie inzake de analysegegevens en het analysenummer, die voorheen op de registerkaarten moesten worden bijgehouden, dient thans op het nieuwe vervoersbewijs te worden vermeld. Dit betekent dat de producenten, be- en verwerkers geen aparte registerkaarten behoeven bij te houden en in te dienen bij de provincies. De jaarlijkse aanlevering van de gegevens door de provincies aan de ministeries van Landbouw,

Natuur en Voedselkwaliteit en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer wordt thans door de Dienst Regelingen uit de ingezonden vervoersbewijzen gegenereerd. Deze gegevens worden door deze departementen gebruikt ten behoeve van de in het kader van de Zuiveringsslibrichtlijn op te stellen rapportage aan de Europese Commissie.

De administratieve regels voor de eenmalige levering van een partij compost van 200 ton per hectare op overige grond wordt vereenvoudigd. Overigens wordt er maar zeer beperkt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

In de oude systematiek moest voor zuiveringsslib en voor compost zodra op basis van de analyseresultaten werd voldaan aan de kwalificaties voor zuiveringsslib of compost als meststof, een afgiftemelding bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) worden gedaan. Deze melding berust op het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen. Bovendien moest dezelfde stroom via door middel van het inzenden van een afleveringsbewijs administratief verantwoord worden aan de Dienst Regelingen. De afgiftemelding aan het LMA is komen te vervallen en thans worden de voorgeschreven gegevens door Dienst Regelingen aan het LMA verstrekt. Dit betekent voor de sector een aanzienlijke lastenverlichting.

Voorts is de frequentie van de verplichte bodembemonstering- en analyse voorafgaand aan gebruik van zuiveringsslib (die voorheen eens per 6 jaar moest plaatsvinden) thans beperkt tot het vastleggen van de uitgangssituatie voor gronden waar zuiveringsslib wordt opgebracht. De periodieke herhaling van de plicht tot bodembemonstering voorafgaand aan het gebruik van zuiveringsslib is komen te vervallen.

In de systematiek onder de Meststoffenwet 1947 diende voor het verkrijgen van een ontheffing grondig onderzoek verricht te worden ten aanzien van de werking en toepasbaarheid van de meststof en een analyse van de bestanddelen. Daarbij ging het jaarlijks om ongeveer 20 verzoeken, waarbij een analyse van de bestanddelen en werkzame stof neerkomt op ca € 2500,- per verzoek. De kosten van het onderzoek varieerden per aanvraag. Dit stelsel van ontheffingen is komen te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een bij ministeriële regeling vastgestelde positieve lijst van afvalstoffen die bewerkt en gebruikt mogen worden als meststof. Dit betekent een vermindering van de administratieve lasten voor de producenten van meststoffen

Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen worden gesteld aan de wijze waarop de aanwezigheid van zware metalen, de waardegevende bestanddelen, de organische stof, de organische microverontreinigingen en de verdere samenstelling van meststoffen worden bepaald. Tevens kunnen nadere eisen gesteld worden aan de vermeldingen op het etiket. De voorgeschreven frequentie van bemonsteren en analyseren van overige

organische meststoffen kan uiteenlopen van alleen controlebemonstering door de overheid tot bemonstering en analyse per vracht. Van een administratieve last van vrijwel nul tot een aanzienlijke kostenpost. Bij de vaststelling van de frequentie wordt gekeken naar nut en noodzaak en de gevolgen voor de administratieve lasten. Daarbij zal meespelen dat het gaat om een relatief kleine stroom meststoffen. Momenteel gaat het om ongeveer 80 bedrijven die een ontheffing hebben voor het toepassen van een reststroom als meststof. De hoeveelheid partijen per meststof verschilt sterk.

De producenten van overige organische meststoffen en kunstmestleveranciers dienen zich eenmalig te registreren bij Dienst Regelingen. Deze registratie is niet vereist indien dit mede intermediaire ondernemingen betreft. Intermediairs zijn immers al ingevolge artikel 38 van het Uitvoeringsbesluit bij de Dienst Regelingen geregistreerd.

Het besluit leidt niet tot administratieve lasten voor burgers.

Het ontwerp-besluit is voorgelegd aan het Adviescollege toetsing administratieve lasten. Het College heeft besloten het ontwerp-besluit niet te selecteren voor een Actal-toets.

§ 6.3 Milieu-effecten

Onderhavige ontwerp-besluit voorziet in een normering voor de kwaliteit van compost en zuiveringsslib op basis van zware metalen en arseen. Deze zijn nagenoeg ongewijzigd overgenomen uit het BOOM. Voorts moeten de bij de Meststoffenverordening gereguleerde kunstmeststoffen aan deze verordening voldoen.

Ten aanzien van de categorie overige organische meststoffen die een risico voor het milieu zouden kunnen inhouden, worden met de overheveling van BOOM naar de Meststoffenwet generieke eisen gesteld aan de hoeveelheid zware metalen en organische microverontreinigingen. Met het stellen van deze samenstellingseisen wordt voorkomen dat een ongebreidelde stroom verontreinigde rest- en afvalstoffen als meststof in de landbouw wordt afgezet. Het betreft hier overigens geen nieuwe eisen: deze eisen worden sinds 1998 toegepast bij de beoordeling of meststoffen op basis van een ontheffing van het Meststoffenbesluit 1977 verhandeld mogen worden.

Uitgaande van een maximaal acceptabele bodembelasting zijn de milieucriteria als samenstellingseisen geformuleerd, waarbij de maximale gehalten worden gekoppeld aan de gebruiksnormen voor fosfaat en stikstof en worden uitgedrukt als milligram verontreiniging per kilogram fosfaat en stikstof. Uitgaande van een bemesting van akkerbouwgewassen en op basis van een 'realistische worst-case scenario' is hierbij uitgegaan van een gebruik van 80 kilogram fosfaat per hectare of 100 kg stikstof per hectare in de vorm van de te beoordelen meststof.

Voor stoffen die te weinig fosfaat of stikstof bevatten worden de samenstellingseisen uitgedrukt per kilogram kali, per kilogram neutraliserende waarde en per kilogram organische stof. Hierbij wordt een gebruik verondersteld van respectievelijk 150 kilogram kali, 400 kilogram neutraliserende waarde of 3000 kilogram organische stof per hectare.

Door de samenstellingseisen uit te drukken per kilogram fosfaat en stikstof wordt een relatie gelegd met de fosfaat- en stikstofgebruiksnormen en wordt op deze wijze automatisch het gebruik beperkt.

De kwaliteitsnormering betreft zowel het verhandelen van deze meststoffen als het gebruik daarvan.

Het besluit beoogt de belasting van de bodem met zware metalen en arseen alsmede met organische microverontreinigingen te beperken binnen acceptabele randvoorwaarden. Idealiter zou de maximale vracht overeen moeten komen met de hoeveelheid verontreiniging die bij een gegeven maximaal acceptabele concentratie in de bodem wordt afgebroken of wordt afgevoerd met het gewas. Er is dan sprake van evenwicht. Voor organische microverontreinigingen is deze benadering gevolgd. De in het besluit opgenomen eisen komen overeen met de tot nu toe gehanteerde 'informele' milieutoets welke sinds 1998 door het toenmalige Rijkskwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouwproducten (thans RIKILT-Instituut voor Voedselveiligheid van Wageningen UR) werd gehanteerd bij de beoordeling of meststoffen op basis van een ontheffing van het Meststoffenbesluit 1977 verhandeld mochten worden.

Onderzoek dat momenteel door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu wordt afgerond, laat zien dat zelfs bij gebruik van grote hoeveelheden overige organische meststoffen volgens de worst-case aannamen vrijwel geen risico aanwezig is op overschrijding van de achtergrondwaarden 2000⁶. [NB Op basis van de definitieve resultaten van dit onderzoek zal voordat het ontwerp-besluit voor advies naar de Raad van State wordt gestuurd, gedurende de inspraakprocedure worden bezien of deze milieucriteria alsmede de nu geldende doseringsbeperking voor compost verder kunnen worden versoepeld, met inachtneming van de achtergrondwaarden 2000.].

Voor zware metalen zou de maximale vracht idealiter overeen moeten komen met de hoeveelheid metaal die bij een bepaalde maximaal acceptabele bodemconcentratie

⁶ een landelijk vastgestelde generieke waarde voor een goede bodemkwaliteit op basis van gehalten zoals die op dit moment voorkomen in de landbodem van natuur- en landbouwgronden waarvoor geldt dat er geen verwachting bestaat van een meer dan normale diffuse achtergrondbelasting vanwege antropogene en natuurlijke bronnen. Landbodems in relatief onbelaste gebieden in Nederland voldoen in overgrote meerderheid aan de achtergrondwaarde. Deze waarden zijn vastgesteld in het project 'achtergrondwaarden 2000 (AW 2000).

wordt afgevoerd via het gewas. Deze afvoerhoeveelheden zijn evenwel gering en geven weinig ruimte om meststoffen te mogen aanwenden.

Daarom is tot op heden bij de milieueisen zoals overgenomen uit het BOOM uitgegaan van de maximale bodembelasting zoals die ook geldt voor zuiveringslib. Deze normen zijn in het verleden aangescherpt ten opzichte van de Europese normen voor zuiveringslib. Voor de Nederlandse situatie bleek aanscherping wenselijk gezien het intensieve grondgebruik en de hoogte van de totale mestgift. Met uitzondering van de normen voor koper en zink in compost zijn er geen aanwijzingen dat verruiming van deze normen noodzakelijk is.

Zoals toegelicht in paragraaf 2 worden de normen voor de metalen koper en zink in compost verhoogd met factor 1,43. Hiermee wordt de zogenoemde handhavingsfactor geformaliseerd. Deze handhavingsfactor werd gehanteerd, omdat de normen voor koper en voor zink in compost wegens de zogenoemde antropogene achtergrondbelasting/-concentraties regelmatig worden overschreden. De oorzaak hiervan was dat de achtergrondgehalten van zink en koper in de bodem in bepaalde regio's met name in zuidelijk Nederland aanzienlijk hoger zijn dan in andere delen van Nederland. Gevolg is dat compost die in die regio's wordt geproduceerd, relatief hoge gehalten aan koper en zink kan bevatten. Deze metalen komen namelijk uit de grond die met het groenafval mede in de afvalcontainers wordt gedeponneerd en zijn deels ook in het groenafval zelf aanwezig door opname door de planten uit die gronden. Omdat er door deze natuurlijke variatie een aanzienlijke spreiding van gehalten aan zink en koper in compost aanwezig bleek te zijn, werden compost-partijen pas bij concentraties van 1,43 maal de norm wegens normoverschrijdingen afgekeurd.

Daar deze situatie zowel voor de composteersector als voor een effectieve handhaving ongewenst is, is in overleg met de sector afgesproken de normen voor koper en voor zink met de desbetreffende factor te verhogen, hetgeen feitelijk neer komt op het formaliseren van de praktijksituatie.

Onderhavig besluit ziet met name op de samenstellingseisen voor compost, zuiveringslib en overige organische afvalstoffen. Aan de samenstelling van dierlijke meststoffen worden geen milieukundige eisen gesteld. De inzet ten aanzien van de belasting van dierlijke meststoffen met zink, koper en restanten van diergeneesmiddelen zal de komende jaren met name gericht worden op het terugdringen van externe factoren die de kwaliteit van dierlijke mest bepalen, zoals het gebruik van koper en zink als toevoeging aan diervoeders, het laten verdwijnen in de mestput van restvloeistof van koperbaden, die bij melkvee worden toegepast om problemen met de hoeven te voorkomen en het (preventief) gebruik van diergeneesmiddelen. Teneinde een helder beeld te krijgen van de externe factoren wordt voorzien dat de komende jaren

onderzoek wordt gedaan naar de herkomst en de belasting van dierlijke meststoffen. Voorts wordt bezien of op termijn de milieueisen voor compost en zuiveringsslib aangescherpt moeten worden met organische microverontreinigingen en contaminanten, overeenkomstig het basispakket bodembeleid.

§ 7 Uitvoering en handhaving

Zoals is vermeld in paragraaf 8 van de nota van toelichting bij het Uitvoeringsbesluit is de Dienst Regelingen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, belast met de uitvoering van een belangrijk deel van het Uitvoeringsbesluit. Deze uitvoering strekt zich ook uit over de door onderhavig wijzigingsbesluit in het Uitvoeringsbesluit opgenomen wijzigingen. Het gaat daarbij met name om het inwinnen, administratief controleren en registreren van gegevens die voor de handhaving nodig zijn. Het gaat dan onder meer om:

- de registratie van intermediaire ondernemingen die zuiveringsslib en compost verhandelen en be- of verwerken en de verwerking van de door deze ondernemingen te verstrekken gegevens over hun meststoffenbalans (artikelen 38 en 40);
- de verwerking van de door deze ondernemingen elektronisch te verstrekken gegevens over de getransporteerde hoeveelheden zuiveringsslib en compost, de samenstelling van de meststoffen en de controle daarvan aan de hand van de analyse-uitslagen en de vervoersdocumenten (artikelen 55 en 56);
- de registratie van ondernemingen die overige organische meststoffen en kunstmest verhandelen (artikel 43, tweede lid); en
- het in voorkomend geval opvragen van gegevens uit de administratie van deze ondernemingen (artikel 45, derde lid).

De Dienst Regelingen voert samen met de Algemene Inspectiedienst op basis van genoemde gegevens verbandcontroles uit. Dit om de betrouwbaarheid van de gegevens vast te stellen en om bedrijven en ondernemingen voor een nadere administratieve controle door de Dienst Regelingen of fysieke controle door de Algemene Inspectiedienst te selecteren. In het kader van de nadere administratieve controle kan de Dienst Regelingen de betrokken bedrijven of ondernemingen vragen om aanvulling van de gegevens, of om de overlegging van nadere bewijsstukken, waaruit de naleving van de normen aannemelijk wordt. De Dienst Regelingen bewerkt de haar ter beschikking staande gegevens tevens om daaruit beleids- en milieu-informatie te genereren.

De Algemene Inspectiedienst is belast met het toezicht op de naleving van de voorschriften gesteld bij en krachtens het Bgm en het Uitvoeringsbesluit, waaronder

begrepen het uitvoeren van controles op bovenbedoelde ondernemingen en bij of krachtens het Bgm. Voorts is zij aangewezen voor de opsporing van strafbare feiten.

Handhaving is een belangrijke borging voor de werkzaamheid van het stelsel van het verhandelen van meststoffen. Zoals ook in paragraaf 2 is aangegeven is mede met het oog daarop gekozen om in een vroeg stadium van de verhandeling de toelating van risicovolle meststoffen te reguleren door te voorzien in een toetsing vooraf van met name afvalstoffen en reststromen die mogelijk als meststof gebruikt kunnen worden. Daarnaast is het begrip 'verhandelen' van meststoffen in de Meststoffenwet ruim gedefinieerd en omvat het niet alleen het verkopen, vervoeren en afleveren, maar ook met het oog daarop in voorraad hebben en aanbieden. Dat betekent dat er mogelijkheden zijn om in een vroeg stadium, zo nodig in samenwerking met andere inspecties, toezicht te houden op de naleving van de voorschriften. Ook bij het in voorraad hebben of aanbieden van een meststof of een afvalstof die als meststof verhandeld mag worden, dient immers te worden voldaan aan de bij dit besluit gestelde eisen.

In het besluit is bij de invulling van eisen die betrekking hebben op bodemvreemde niet-biologisch afbreekbare delen zoals plastics en glas en op biologisch afbreekbare delen zoals niet volledig gecomposteerde boomstronken in compost, gestreefd naar heldere en voor alle partijen duidelijke criteria. Deze criteria zijn ook van toepassing op overige organische meststoffen.

Net als bij het toezicht op de naleving van het gebruiksnormenstelsel zal zo veel mogelijk volgens het concept programmatisch handhaven worden gecontroleerd aan de hand van een risicoanalyse. Daarbij zal rekening worden gehouden met eventuele zelfregulering in diverse sectoren. Naast de programmatische handhaving zullen ook a-selecte controles uitgevoerd worden op de verhandeling van alle typen meststoffen. De controle kan plaatsvinden bij agrariërs, vervoerders, handelaren en producenten. Met name daar waar het gaat om de controle bij producenten zal goede afstemming en samenwerking nodig zijn met de inspecteur en ambtenaren van het Inspectoraat - Generaal van het ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM inspectie), provincies, gemeenten en politie. Er wordt gecontroleerd middels fysieke en visuele waarneming, controle op etiket en indien nodig door middel van controlebemonstering. Ook zijn er mogelijkheden voor een administratieve controle. Controle op het vervoersbewijs of etiket moet duidelijk maken of het daadwerkelijk gaat om een meststof die verhandeld mag worden en of voldaan is aan de gestelde eisen bij verhandeling. Bij twijfel over de samenstelling van de meststof kan een monster genomen worden dat opgestuurd wordt naar een geaccrediteerd laboratorium. Daar kan de samenstelling bepaald worden en derhalve vastgesteld worden om welke meststof het gaat. Bij ministeriële regeling kunnen krachtens artikel 21 van het

Uitvoeringsbesluit regels worden gesteld betreffende de wijze waarop de aanwezigheid van zware metalen, de waardegevende bestanddelen, de organische stof, de organische microverontreinigingen en de verdere samenstelling van meststoffen worden bepaald. Ook kunnen regels gesteld worden over de wijze van bemonstering.

Overtreding van de voorschriften van het Uitvoeringsbesluit en van het Bgm zijn strafbaar gesteld in artikel 1a van de Wet op de economische delicten. Voorts zijn de bepalingen inzake de administratieve voorschriften van het Uitvoeringsbesluit bestuurlijk beboetbaar, in welk geval het strafrecht als achtervang zal gelden. Verwezen zij op dit punt naar paragraaf 5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel invoering gebruiksnormen. Niet-voldoening aan de regels ten aanzien van het beheer op het punt van aanwending van mest, leidt niet alleen tot overtreding van het strafrechtelijk gehandhaafde verbod, gesteld in het Bgm, maar heeft ook negatieve consequenties voor de subsidie, respectievelijk kan gesanctioneerd worden in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarnaast kan niet-voldoening leiden tot negatieve consequenties voor de hoogte van de steunbetaling in het kader van de Europese inkomenssteun voor agrariërs wegens het niet voldoen aan cross compliance-voorwaarden.

§ 8 Commentaar maatschappelijke organisaties en adviezen

De op het terrein van de verhandeling van meststoffen relevante maatschappelijke organisaties zijn in het kader van de beleidsvoorbereiding die aan de invulling van het onderhavige besluit ten grondslag heeft gelegen, in een aantal consultatiebijeenkomsten in de gelegenheid geweest om hun visie te geven over de voorgenomen uitwerking van het beleid.

Voorts is het ontwerpbesluit overeenkomstig artikel 63 van de Meststoffenwet en artikel 92, eerste lid, van de Wet bodembescherming bekend gemaakt in de Staatscourant (2006, nr. ..) waarbij eenieder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze over het ontwerp naar voren te brengen.

Ingevolge artikel 92, eerste lid, van de Wet bodembescherming is het ontwerp overgelegd aan de beide kamers der Staten-Generaal Tevens is het ontwerp voor advies toegezonden aan de Technische commissie bodembescherming (Tcb).

Bovendien is het voor commentaar toegezonden aan een groot aantal maatschappelijke organisaties. Op het ontwerp van dit besluit zijn reacties ontvangen van:

§ 9 Notificatie

Het ontwerp-besluit is op .. 2006 gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen(notificatienummer 2006/.../NL), ter voldoening aan artikel 8, eerste lid, van richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217).

[PM reactie Commissie en overige lidstaten.]

§ 10 Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

Subonderdeel 2

De omschrijving van het begrip zuiveringsslib, zoals dat in artikel 1, eerste lid, onderdeel g, en in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van het BOOM was opgenomen, is op een onderdeel gewijzigd. De toevoeging dat het slib "geheel of in hoofdzaak" afkomstig moet zijn van zuiveringsinstallaties of szeptictanks is komen te vervallen, omdat deze toevoeging in de handhavingspraktijk tot problemen leidde, daar niet eenduidig vast te stellen was of het product al dan niet grotendeels van dergelijke installaties afkomstig was. De huidige omschrijving sluit overigens ook beter aan bij de omschrijving van het begrip 'zuiveringsslib' in de Zuiveringsslibrichtlijn.

Subonderdeel 4

De begrippen 'zeer schone compost', 'anorganische meststoffen', 'EG-meststoffen', 'overige anorganische meststoffen', 'organische meststoffen', 'overige organische meststoffen' en 'kalkmeststoffen' zijn opgenomen in verband met de in hoofdstuk III van het Uitvoeringsbesluit onderscheiden categorieën meststoffen.

Het begrip 'anorganische meststoffen' en de omschrijving ervan is rechtstreeks overgenomen uit de Meststoffenverordening en ziet met name op de zogenoemde kunstmeststoffen. Dat de nutriënten hierin in de vorm van mineralen voorkomen wil zeggen dat ze geen organische nutriënten van dierlijke of plantaardige oorsprong bevatten.

Onderdeel B

Artikel 4, eerste, tweede en derde lid

Op grond van artikel 4, eerste lid, geldt een algeheel verbod op het verhandelen van meststoffen. Ingevolge het tweede lid van artikel 4 geldt dit verbod niet indien ten aanzien van de meststoffen is voldaan aan de in dat lid genoemde generieke voorschriften. Ingevolge de in artikel 1, eerste lid, onderdeel e, van de Meststoffenwet opgenomen begripsomschrijving van 'verhandelen' ziet dit verbod niet alleen op het afleveren van meststoffen aan handelaren of gebruikers, maar ook op het met het oog daarop voorhanden hebben, aanbieden of vervoeren van meststoffen. Zoals toegelicht in paragraaf 3 van het algemene deel van deze nota van toelichting zijn EG-meststoffen, groeimedia en dierlijke meststoffen uitgezonderd van het verbod in het eerste lid. Bewust is ervoor gekozen niet alle dierlijke meststoffen uit te zonderen. Dit houdt verband met de ruime definitie van 'dierlijke meststoffen' in de Meststoffenwet, zoals deze uit de Nitraatrichtlijn voortvloeit. Op grond daarvan valt een product zodra het, in welk aandeel dan ook, dierlijke meststoffen bevat, in zijn geheel onder het begrip 'dierlijke meststoffen'. Door het begrip te beperken tot uitwerpselen van alle diersoorten is beoogd te voorkomen dat stoffen die niet aan de in hoofdstuk III opgenomen eisen voldoen in de dierlijke mest weggemengd worden teneinde deze onder de noemer van dierlijke mest aan de voorschriften voor verhandeling te onttrekken.

Artikel 4, vierde lid en artikel 5

Deze bepalingen die uitvoerig zijn toegelicht in paragraaf 4, betreffen de in die paragraaf uiteengezette afbakening met het afvalstoffenregime in de Wet milieubeheer. Het vierde lid van artikel 4 houdt verband met de in artikel 22.1, vierde lid, van de Wet milieubeheer opgenomen afstemmingsbepaling en is opgenomen om zeker te stellen dat hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer, van toepassing is op producten die geheel of gedeeltelijk uit afvalstoffen zijn geproduceerd en die niet voldoen aan de ter zake van de verhandeling van meststoffen gestelde eisen. Artikel 5 voorziet in de mogelijkheid dat afvalstoffen of reststoffen waartegen geen landbouwkundige of milieukundige bezwaren bestaan dat ze als (grondstof voor) meststof worden gebruikt, bij ministeriële regeling op een positieve lijst worden geplaatst.

Artikel 6

Het eerste lid betreft de algemene eis dat meststoffen een gelijkmatige samenstelling moeten hebben. Gelijkmatigheid hangt onder meer samen met de herkenbaarheid van een product. Iedere partij moet in essentie hetzelfde zijn. Bovendien moeten de meststoffen bij het gebruik ervan gelijkmatig over het perceel verspreid kunnen worden, opdat zich geen ophoping van mineralen voordoet.

De in het tweede lid opgenomen eis geeft aan dat pas sprake is van een meststof als het één of meer van de genoemde waardegevende bestanddelen bezit. De waardegevende bestanddelen hebben betrekking op nutriënten, organische stof en neutraliserende waarde. Met nutriënten wordt bedoeld de primaire nutriënten stikstof

(N), fosfaat (P_2O_5) en kali (K_2O), de secundaire nutriënten calcium (Ca), magnesium (Mg), zwavel (S) en natrium (Na) en de micronutriënten, zoals borium (B), kobalt (Co), koper (Cu), ijzer (Fe), mangaan (Mn), molybdeen (Mo) en zink (Zn). Alle andere soorten producten die wel onder de definitie van 'meststoffen' vallen, maar die geen van deze waardegevende bestanddelen bevatten, mogen niet worden verhandeld als 'meststof'. Van doeltreffend is sprake als het product de voor plantenvoeding noodzakelijke nutriënten levert of de zuurgraad van de bodem kan neutraliseren of organische stof bevat die omgezet kan worden in humus, op zodanige wijze dat dit de groei van de plant daadwerkelijk ten goede komt.

Volgens het derde mogen mens, dier, plant en milieu geen schadelijke gevolgen van het gebruik van de meststof ondervinden.

Met de in het vierde lid opgenomen eis, dat de meststof geen werkzame stof mag bevatten die op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet verboden is, is beoogd te voorkomen dat middelen die werkzame stof in de zin van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 bevatten, aan het toelatingsregime van die wet zouden worden onttrokken. Ingevolge artikel 2a eerste lid, van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 is het onder meer verboden een werkzame stof af te leveren, tenzij de werkzame stof tot de samenstelling van een ingevolge die wet toegelaten of geregistreerd bestrijdingsmiddel behoort. Zoals uit de in artikel 1, eerste lid, onderdeel g, van die wet opgenomen begripsomschrijving blijkt, betreft dit onder meer gewasbeschermingsmiddelen, die bestemd zijn om te worden gebruikt om levensprocessen van planten te beïnvloeden, voor zover deze stoffen geen meststoffen in de zin van de Meststoffenwet 1947 of van de Meststoffenwet zijn. Dit betekent dat gewasbeschermingsmiddelen die tevens als meststof in de zin van de Meststoffenwet zijn aan te merken, niet onder het toelatingsregime van de Bestrijdingsmiddelenwet. Achtergrond van deze uitsluiting was dat op deze stoffen het toelatingsregime van de Meststoffenwet 1947 van toepassing was. Omdat als gevolg van de vereenvoudiging van het stelsel van de Meststoffenwet 1947 thans voor meststoffen niet langer een gesloten systeem geldt, bergt deze afstemmingsbepaling het risico in zich dat gewasbeschermingsmiddelen onder het motto van meststof aan het regime van de Bestrijdingsmiddelenwet worden onttrokken. Dit klemt temeer nu in de Meststoffenwet een de ruimere definitie van het begrip meststof gehanteerd wordt. Anders dan onder de werking van de Meststoffenwet 1947 is deze omschrijving niet langer beperkt tot aan bodem of grond toegevoegde middelen, maar strekt deze zich uit tot alles wat als voedsel voor (delen van) planten kan dienen, waaronder met name de zogenoemde bladmeststoffen vallen. Hierdoor komen meer soorten gewasbeschermingsmiddelen onder de omschrijving van het begrip meststof te vallen als gevolg waarvan zij – zonder nadere voorziening – aan het toelatingsregime van de Bestrijdingsmiddelenwet zouden worden onttrokken.

Artikel 7

in artikel 7, eerste lid, voorzien in de mogelijkheid om ter zake van het mengen van meststoffen bij ministeriële regeling nadere regels te stellen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 3. Voorts is in het tweede lid voorzien in een afstemming met de bepalingen van het Besluit bodemkwaliteit. Op grond van dit lid geldt dat indien meststoffen worden gemengd met bodembestanddelen, ten aanzien van deze bodembestanddelen wordt voldaan aan de bij of krachtens het Besluit bodemkwaliteit gestelde regels. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat 'licht verontreinigde grond' weggemengd wordt.

Artikel 8

Voor de toelichting op dit artikel wordt verwezen naar paragraaf 3 van deze nota van toelichting.

Artikel 9

Overige anorganische meststoffen zijn anorganische meststoffen met uitzondering van EG-meststoffen. Voor een aantal van deze meststoffen zijn in BENELUX-verband afspraken gemaakt, de resterende groep betreft in feite met reststromen of afvalstromen vervaardigde meststoffen die door de Minister van LNV op een positieve lijst zijn geplaatst. Voor minerale meststoffen waarover in BENELUX-verband afspraken zijn gemaakt verandert er vooralsnog niets. Net als de resterende anorganische afvalstoffen dienen zij te voldoen aan landbouwkundige minimale eisen zoals gesteld in artikel 9. De landbouwkundige ondergrenzen voor deze categorie meststoffen zijn gebaseerd op kennis van reststoffen waarvoor een ontheffing is verleend van de verbodsbepaling in het Meststoffenbesluit 1977. Het zijn ondergrenzen van producten die hetzij in vaste vorm, dan wel in vloeibare vorm landbouwkundig werkzaam zijn en de bij de ontheffingverlening (informele) milieutoets hebben doorstaan.

Artikelen 10 en 11

In deze artikelen zijn de landbouwkundige minimumeisen opgenomen voor kalkmeststoffen en voor overige organische meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld om organische stof te leveren.

Artikel 12

De in dit artikel opgenomen landbouwkundige ondergrenzen zijn gebaseerd op de adviezen van meststoffendeskundigen en op de in de Meststoffenbeschikking 1977 opgenomen minima voor primaire nutriënten. Deze minimale waarden zijn door de praktijk breed geaccepteerd. In de regeling zullen de extractie- en oplosmiddelen of alsmede de methoden worden aangegeven die zijn toegestaan voor de bepaling van het gehalte aan stikstof, fosfaat of kali.

In vaste organische meststoffen kan ongeveer 20 procent water aanwezig zijn. Bij anorganische (minerale) meststoffen doet zich dit niet voor, daar dit zou leiden tot het vastkoeken van de meststofkorrels. Indien bij vaste overige organische meststoffen ook 0,5 mg per kg drogestof zou worden gehanteerd, wordt de getalswaarde verhoogd van 0,5 naar $0,5/0,8 = 0,625$ bij 20% vocht. Om onnodige verscherping van de landbouwkundige eis te voorkomen is op advies van deskundigen gekozen voor 0,5 gewichtsprocent aan nutriënten in het product.

Artikel 15

Voor de in dit artikel opgenomen milieueisen inzake organische microverontreinigingen wordt verwezen naar paragraaf 3 van deze nota van toelichting.

Artikel 16

In dit artikel zijn de kwaliteitseisen voor zuiveringsslib opgenomen. Deze eisen zijn ten opzichte van het BOOM ongewijzigd gebleven. Ingevolge het eerste lid mag zuiveringsslib slechts verhandeld worden als meststof, indien dit een zodanige behandeling heeft ondergaan dat dit onder normale omstandigheden bij blootstelling aan de lucht niet meer spontaan tot rotting overgaat, terwijl tevens door de behandeling – ten gevolge waarvan diverse soorten micro-organismen afsterven – de hygiënische kwaliteit ervan wordt verbeterd.

Artikel 17

Dit artikel geeft verdere kwaliteitseisen voor compost. Het artikel bevat twee eisen. Een eis is gericht op de maximale grootte van de delen in het compost en de andere eis betreft de maximale verontreinigingsgraad. Deze eisen geeft handvatten aan de handhaver om mengsels van bijvoorbeeld takken, stenen en grond (met daarin verontreinigingen) die onder de noemer van compost worden toegepast, buiten de Meststoffenwet te houden. Dit soort niet gecomposteerde mengsels zijn en blijven immers afval.

De eerste eis draagt bij aan de waarborg dat het product een adequaat composteringsproces doorlopen heeft. Een belangrijk onderdeel van een composteringsproces wordt gevormd door het zeven van de compost. Door compost te zeven is het gelijkmatig van samenstelling en bevat het geen moeilijk afbreekbare delen zoals takken en stenen. De grootste nog veel toegepaste zeefmaat is 50 mm, de eis is hierop toegesneden. Er is gekozen om de eis van 50 mm te koppelen aan de diameter, omdat nooit helemaal te voorkomen is dat takjes langer dan 50 mm door de zeef vallen. Delen met een diameter van 50 mm kunnen niet door een zeef met zeefgrootte 50 mm. Met diameter wordt de doorsnede van het deel bedoeld.

De tweede eis is direct gericht op het tegengaan van verontreinigingen.

Verontreinigingen in de compost leiden tot bodemvervuiling, risico's voor de

voedselketen en horizonvervuiling (zwerfafval). Het compost mag niet meer dan 0,5 procent aan bodemvreemde niet-afbreekbare delen bevatten zoals glas en plastic.

Onderdeel C

Ingevolge artikel 39 zijn intermediairs gehouden een inzichtelijke administratie bij te houden die, indien op de intermediaire onderneming dierlijke meststoffen worden be- of verwerkt, ingevolge het derde lid tevens gegevens bevat over de verwerkingsmethode, de hoeveelheid, de aard en de samenstelling van de verwerkte meststoffen. Ingevolge artikel 9 van het BOOM gold een vergelijkbare administratieplicht voor producenten en verwerkers van zuiveringsslib. Voor zuiveringsslib vloeit deze verplichting voort uit artikel 10 van de Zuiveringsslibrichtlijn. Door onderhavige wijziging wordt de registerplicht voor zuiveringsslib overgeheveld naar artikel 39 van het uitvoeringsbesluit.

Onderdeel D en G

De in onderdelen D en G opgenomen wijziging van artikel 41 onderscheidenlijk van artikel 46 van het Uitvoeringsbesluit voorziet in de mogelijkheid om de administratieve verplichtingen die ingevolge hoofdstuk VII van het Uitvoeringsbesluit voor intermediairs gelden en die ingevolge hoofdstuk VIII van het Uitvoeringsbesluit voor overige leveranciers en afnemers van bedrijven gelden, bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk niet van toepassing te verklaren. Een dergelijke mogelijkheid is voor de administratieve verplichtingen die ingevolge hoofdstuk VI van het Uitvoeringsbesluit voor landbouwers gelden, reeds opgenomen in artikel 36, onderdeel e.

Onderdeel E

Op grond van artikel 44, derde lid, van het Uitvoeringsbesluit geldt voor kunstmestleveranciers de verplichting om een inzichtelijke administratie bij te houden omtrent de in kilogrammen of liters en in kilogrammen stikstof en fosfaat uitgedrukte hoeveelheden meststoffen die zij hebben afgeleverd, op welke datum en aan welk bedrijf. Met deze verplichting is beoogd de aan- en afvoer van genoemde meststoffen in beeld te krijgen. Ingevolge artikel 45, vijfde lid moeten deze gegevens desgevraagd verstrekt worden aan de Dienst Regelingen. Hierdoor is de Dienst Regelingen in staat kruiscontroles uit te oefenen op de door de landbouwer op grond van artikel 32 van het Uitvoeringsbesluit bij te houden gegevens. Zoals is aangegeven in de nota van toelichting bij het Uitvoeringsbesluit kan zich vanaf 2007 de situatie voordoen dat bedrijven te maken krijgen met suboptimale bemesting, waardoor het risico van normoverschrijding toeneemt. Met het oog op een efficiënte controle op de naleving van de gebruiksnormen door betrokken landbouwers, wordt thans voor producenten van overige organische meststoffen en kunstmestleveranciers de verplichting geïntroduceerd om zich eenmalig ter registratie aan te melden bij de Dienst Regelingen. De in onderdeel E opgenomen wijziging van artikel 43 strekt hiertoe.

Onderdeel F

Voorts wordt door middel van de in onderdeel F voorziene wijziging van artikel 44, de administratieverplichting die voor kunstmestleveranciers gold uitgebreid tot producenten van overige organische meststoffen. Ingevolge het bij de wijziging ingevoegde vijfde lid omvat deze administratieplicht mede gegevens over de bewerkingsmethode, de hoeveelheid, de aard en de samenstelling van bewerkte of verwerkte meststoffen en van de ingangsmaterialen. Deze administratieplicht voorziet, in samenhang met de in artikel 46, vijfde lid, opgenomen verplichting om desgevraagd gegevens te vertrekken in de mogelijkheid om adequaat te controleren of overige organische meststoffen overeenkomstig artikel 5 van het Uitvoeringsbesluit zijn geproduceerd.

Onderdelen H, I en J

De in onderdelen H, I en J opgenomen wijzigingen hangen samen met de introductie van een vervoersbewijs voor compost en zuiveringsslib. Het systeem van vervoersbewijzen, dat voor dierlijke meststoffen reeds is geregeld in de artikelen 53 en 54 van het besluit, vervangt het stelsel van afleveringsbewijzen. Dit drie-partijen document is een essentieel instrument om de meststromen in de gehele keten, van producent tot eindgebruiker, te kunnen volgen. Het vervoersbewijs is een aan een vracht compost of zuiveringsslib gekoppeld transportdocument dat het transport vergezelt vanaf het moment van laden tot en met het moment van lossen. De verplichting tot het opmaken van een vervoersbewijs geldt voor alle betrokkenen bij het vervoer en bestrijkt alle aan- en afvoer van compost en zuiveringsslib. Ingevolge artikel 55 kan de verplichting om een vervoersbewijs op te maken ook worden voorgeschreven voor bij ministeriële regeling aan te wijzen overige organische meststoffen. Aan deze mogelijkheid zal naar verwachting eerst invulling worden gegeven indien de desbetreffende meststof een substantiële stroom vertegenwoordigt. De in de artikelen 55 en 56 neergelegde bepalingen zijn identiek aan de ter zake van het vervoer van dierlijke mest geldende voorschriften. Het enige verschil is dat niet de vervoerder, maar de leverancier ervoor verantwoordelijk is dat het vervoersbewijs juist en volledig wordt opgemaakt en dat de gegevens die zijn ingevuld bij het gedeelte dat betrekking heeft op de vervoerder en onderscheidenlijk de afnemer door deze partijen wordt ondertekend. Ook de inzending van het vervoersbewijs zal door de leverancier dienen te geschieden.

Onderdeel K

De in onderdeel K neergelegde wijziging van artikel 77 van het Uitvoeringsbesluit betreft een overgangsrechtelijke bepaling die is toegelicht in paragraaf 3 van deze nota van toelichting

Artikel II

Onderdeel A

Subonderdeel 1

Voor zuiveringslib, compost, zeer schone compost, kalkmeststoffen en overige organische meststoffen gelden de begripsbepalingen van het Uitvoeringsbesluit. In dat besluit zijn de vereisten met betrekking tot de samenstelling en kwaliteit van deze meststoffen neergelegd. Er bestaat met betrekking tot voornoemde meststoffen een nauwe samenhang tussen de kwaliteitseisen van het Uitvoeringsbesluit en de gebruiksvoorschriften van het Bgm. Hierbij kan worden gedacht aan het verband tussen de deugdelijkheid van meststoffen voor het eigenlijke doel waarvoor zij zijn bestemd, namelijk verbetering van de bodem door bemesting ten behoeve van de groei van gewassen, en de deugdelijkheid van deze stoffen gezien vanuit het belang van bescherming van diezelfde bodem tegen vervuiling met ongewenste nevenbestanddelen. Zo is de gebruiksnormering rechtstreeks afhankelijk van de kwaliteitseisen die aan meststoffen zijn gesteld.

Overigens zij gewezen op de gewijzigde begripsbepaling van het begrip 'overige organische meststoffen'. In BOOM had dit begrip betrekking op zuiveringslib, compost en zwarte grond. Thans ziet dit begrip op alle organische meststoffen niet zijnde dierlijke meststoffen, zuiveringslib of compost.

Subonderdeel 2 en subonderdeel 8

De definitie van grasland in het Bgm is aangepast, teneinde hiermee te verduidelijken dat de bestemming van een perceel grond niet uitsluitend verwijst naar een toekomstig of voorgenomen gebruik van de grond, maar dat een zekere duurzaamheid in het gebruik de bestemming van het perceel grond bepaalt. Voor de toepassing van artikel 4b geldt evenwel ingevolge het nieuwe derde lid, van artikel 1, een van het eerste lid, onderdeel c, afwijkende definitie. Aparte definiëring is noodzakelijk om buiten twijfel te stellen dat voor de toepassing van de voorwaarden en beperkingen voor het vernietiging van de graszode op grasland niet de toekomstige bestemming, maar het voorafgaande of het huidige gebruik van de grond bepalend is voor het aanmerken van de grond als grasland. Hiermee wordt gewaarborgd dat niet een enkele wijziging in de toekomstige bestemming van de graszode er toe kan leiden dat de voorwaarden en beperkingen van artikel 4b niet van toepassing zouden zijn.

Voor het stelsel van de Meststoffenwet heeft voor de berekening van de hoogte van de op bedrijfsniveau geldende gebruiksnormen de op 15 mei van het desbetreffende kalenderjaar tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond als uitgangspunt te

dienen. Daarom is in het tweede lid van het eerste artikel aansluiting gezocht bij deze peildatum voor de toepassing van vloeibaar en steekvast zuiveringsslib of compost.

Subonderdeel h

Voorheen waren de stikstofkunstmeststoffen waarvoor ingevolge het Bgm gebruiksvoorschriften golden, geëxpliciteerd in de bij het Bgm behorende bijlage I. Deze kunstmestsoorten waren daartoe overgenomen van de lijst van meststoffen die op grond van de Meststoffenwet 1947 was vastgesteld. Nu de lijst van meststoffen als gevolg van de overheveling van de bepalingen van de Meststoffenwet 1947 naar de bepalingen van de Meststoffenwet is komen te vervallen, komt thans ook geen betekenis toe aan de bij het Bgm opgenomen opsomming. In verband hiermee geldt thans dat alle anorganische meststoffen die meer dan vijf gewichtsprocenten van de droge stof aan stikstof bevatten, worden aangemerkt als stikstofkunstmest. Hierbij is aangesloten op de landbouwkundige eis die ingevolge artikel 9, eerste lid, onderdeel a, van het Uitvoeringsbesluit geldt voor anorganische meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld voor het leveren van stikstof.

Onderdeel B

In artikel 1a is de algemene bepaling opgenomen dat uitsluitend meststoffen gebruikt mogen worden die voldoen aan de in het Uitvoeringsbesluit gestelde eisen inzake onder meer kwaliteit, samenstelling en etikettering. Omdat compost die is vervaardigd uit uitsluitend op het desbetreffende landbouwbedrijf of uit zijn particuliere huishouding vrijgekomen organische afvalstoffen niet verhandeld wordt en derhalve niet aan voornoemde eisen behoeft te voldoen is het gebruik van zelf vervaardigde compost uitgezonderd van het in het eerste lid van artikel 1a opgenomen verbod.

Onderdeel C

Dit onderdeel strekt ertoe de gebruiksvoorschriften uit het BOOM die betrekking hebben op de dosering van zuiveringsslib en compost over te hevelen naar het Bgm. Daar de gebruiksnormering gerelateerd is aan de samenstelling- en kwaliteitseisen die thans ook voor andere organische meststoffen dan zuiveringsslib en compost zijn gesteld, komen voor de overige organische meststoffen ook gebruiksvoorschriften te gelden

Artikel 1b

Het gebruik van zuiveringsslib op landbouwgrond is alleen toegestaan indien uit een representatief grondmonster blijkt dat de in bijlage III opgenomen toetsingswaarden niet worden overschreden. Het gebruik wordt voorts beperkt door een maximaal toegestane dosering, uitgedrukt in tonnen droge stof per hectare per jaar. Voor een nadere toelichting op de gebruiksvoorschriften van zuiveringsslib wordt verwezen naar paragraaf 5.1 van deze nota van toelichting.

Het in het BOOM opgenomen verbod om op natuurterrein zuiveringsslib te gebruiken is onverkort overgenomen in artikel 1b van het Bgm.

Overige organische meststoffen kunnen zonder doseringsbeperkingen worden gebruikt op landbouwgrond. Op overige grond en op natuurterrein is het gebruik van deze meststoffen niet toegestaan.

Artikel 1c

De verplichting tot bodembemonstering en analyse is voorgeschreven in artikel 9 van de Zuiveringsslibrichtlijn. De refentiemethoden die in bijlage II C van de richtlijn worden genoemd, alsmede de eisen die aan de laboratoria worden gesteld, worden nader uitgewerkt bij ministeriële regeling. De bemonstering en analyse hoeft voorts alleen plaats te vinden voorafgaand aan het gebruik en niet om de zes jaren herhaald behoeft te worden, zoals onder het BOOM was voorgeschreven. Gebleken is dat na zes jaar de stijging van de gehalten aan zware metalen en arseen uit zuiveringsslib nauwelijks is vast te stellen. Het periodiek herhalen van de verplichte grondbemonstering heeft gelet op de huidige kwaliteitsnormen geen toegevoegde waarde.

Artikel 1d

In artikel 1d wordt het oude verbod van artikel 28a van het BOOM overgenomen om zuiveringsslib en overige organische meststoffen of mengsels met die meststoffen te gebruiken op gronden die worden beweide, of indien hiervan voedergewassen worden geoogst minder dan drie weken voor de oogst. Evenmin mogen tijdens het groeiseizoen zuiveringsslib en overige organische meststoffen gebruikt worden op gronden waarop zich groente- of fruitaanplant bevinden of op gronden waarop groenten of vruchten die rauw worden geconsumeerd, worden geteeld.

Dit verbod strekt ter implementatie van artikel 7 van de Zuiveringsslibrichtlijn.

Artikel 1e

Ingevolge artikel 1e is het toegestaan compost te gebruiken op landbouwgrond en overige grond. Het gebruik op deze gronden is evenwel beperkt door een maximaal toegestane dosering. De doseringsnormen voor compost zijn naar aanleiding van de evaluatie van BOOM uitgebreid en zien thans ook op de mogelijkheid om eens in de vijf jaar op bouwland of overige grond 30 ton droge stof per hectare en op grasland 15 ton droge stof per hectare te gebruiken. Voor een nadere toelichting op de gebruiksvoorschriften van zuiveringsslib wordt verwezen naar paragraaf 5.2 van deze nota van toelichting.

Artikel 1f

Artikel 1f ten slotte voorziet in de mogelijkheid om op overige grond compost te gebruiken bij wijze van eenmalige gift in een hoeveelheid van ten hoogste 200 ton droge

stof per hectare, indien dit voorgenomen gebruik is gemeld. De ingevolge het tweede lid te melden gegevens zijn beperkt tot die gegevens die noodzakelijk zijn voor de controle of er daadwerkelijk sprake is van een eenmalige gift.

Onderdeel D

In verband met de in artikel 1 e opgenomen mogelijkheid compost te gebruiken op natuurterrein, is thans in artikel 2 opgenomen dat de totaal gebruikte hoeveelheid compost en dierlijke meststoffen niet de in dat artikel genoemde fosfaatnorm van dan 20 kilogram fosfaat per hectare per jaar respectievelijk van 70 kilogram fosfaat per hectare per jaar, indien het grasland betreft mag overschrijden.

Onderdeel E

Door de wijziging van het opschrift van paragraaf 3 wordt tot uitdrukking gebracht dat de bepalingen van deze paragraaf mede zien op het gebruik van overige organische meststoffen.

Onderdelen F en G

De artikelen 3, eerste lid, 3a en 3b van het Bgm en de artikelen 28, 28b en 28c van het BOOM bevatten gelijklopende bepalingen ten aanzien van het verbod om dierlijke mest, zuiveringsslib en compost te gebruiken op besneeuwde of geheel of gedeeltelijk bevroren grond, indien de bovenste bodemlaag met water verzadigd is of indien de bodem tegelijkertijd wordt bevoeid, beregend of geïnfiltrreed. De bepalingen van het BOOM zijn daarom één op één overgenomen in de desbetreffende bepalingen van het Bgm. Voorts zijn de in artikelen 6, 6a, 6b en 6d opgenomen voorschriften met betrekking tot het gebruik van dierlijke meststoffen of stikstofkunstmest op (niet beteelde grond op) steile hellingen uitgebreid met zuiveringsslib en compost, overeenkomstig de in de oude artikelen 34a, 34b en 34c van het BOOM opgenomen voorschriften.

Onderdeel H

In artikel 4 wordt voor zuiveringsslib voorzien in een uitrijdperiode, die gelijk loopt aan de uitrijdperiode voor vaste dierlijke mest. Een eigenschap van vaste dierlijke mest en steekvast zuiveringsslib is dat een groot deel van de stikstof in organische gebonden vorm aanwezig is en daardoor pas na langere tijd voor opname van het gewas beschikbaar komt. Dit betekent dat de in zuiveringsslib aanwezige stikstof net zoals bij dierlijke mest bij gebruik op de bodem kan uit- of afspoelen. Vanwege het feit dat zuiveringsslib dezelfde eigenschappen als dierlijke mest vertoont, en compost deze eigenschappen nauwelijks bezit, alsmede vanuit het oogpunt van handhaafbaarheid, wordt artikel 29 van het BOOM integraal overgenomen in artikel 4 van het Bgm.

Onderdeel I

Bij Wet van PM houdende Wijziging van de Wet bodembescherming met het oog op nieuwe regels voor de toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie is in artikel 7 van de Wet bodembescherming de mogelijkheid van subdelegatie naar ministeriële regeling opgenomen voor die onderdelen van het Bgm waarin nieuwe wetenschappelijke inzichten met een zekere regelmaat kunnen leiden tot bijstelling van de voorschriften. De bevoegdheid tot subdelegatie is uitsluitend bedoeld voor onderdelen waarvoor omwille van de flexibiliteit aanpassing bij ministeriële regeling noodzakelijk is. Het betreft hier in de eerste plaats de in Bijlage I opgenomen de lijst met relatief stikstofbehoefte gewassen die direct aansluitend op de vernietiging van de graszode kunnen worden geteeld. Artikel 4b, derde lid, schrijft voor dat aanvullende stikstofbemesting van een relatief stikstofbehoefte gewas alleen is toegestaan indien en voorzover een bodemanalyse uitwijst dat dit noodzakelijk is. Het toevoegen van het woord 'stikstofhoudende' voor meststoffen brengt beter tot uitdrukking dat alleen bemonstering en analyse noodzakelijk is indien het gaat om toediening van stikstofhoudende meststoffen.

Onderdeel J

In het eerste lid van het oude artikel 30 van het BOOM moest zuiveringsslib, een mengsel van zuiveringsslib met compost of zwarte grond of een mengsel van dierlijke meststoffen met zuiveringsslib, compost of zwarte grond op grasland of bouwland emissiearm worden aangewend. Dit voorschrift is overgenomen in het eerste lid van artikel 5 van het onderhavige besluit. Artikel 5, derde lid, van het Bgm bepaalt dat vaste dierlijke mest op grasland en in de fruitteelt niet emissiearm hoeft te worden aangewend. Artikel 30, derde lid, van het BOOM kende een overeenkomstige uitzondering voor steekvast zuiveringsslib op grasland. De reden hiervoor is dat vaste mest en steekvast zuiveringsslib alleen emissiearm kunnen worden aangewend via de onderwerkmethode, en de onderwerkmethode in de fruitteelt en op grasland niet mogelijk is. Een eigenschap van dierlijke mest en zuiveringsslib is dat een groot deel van de stikstof in organisch gebonden vorm aanwezig is en daardoor pas na langere tijd voor opname door het gewas beschikbaar komt. Dat is zeker het geval als de dierlijke mest of het zuiveringsslib niet wordt ondergewerkt. Op steile hellingen bestaat dan het gevaar dat de nitraten met het oppervlakkig afstromend water naar lager gelegen gronden worden afgevoerd waar zich dan een te grote concentratie van stikstofverbindingen vormt die niet meer door de daar geteelde gewassen kan worden opgenomen. Dat betekent dat op steile hellingen met grasland geen vaste mest of steekvast zuiveringsslib, en op steile hellingen waarop uitsluitend fruitteelt wordt uitgeoefend geen vaste mest mag worden gebruikt. Bij het gebruik van stikstofkunstmest doen zich deze problemen niet voor, omdat in stikstofkunstmest de stikstof voor 100% in minerale vorm aanwezig is en daardoor direct voor opname door het gewas beschikbaar is.

Onderdeel L

Het oude artikel 37 van het BOOM voorzag in de mogelijkheid voor de provincies om in het kader van experimenten bij ontheffing te voorzien in een later aanvangstijdstip van het uitrijdverbod op bouwland, gelegen op zand- of lössgrond. Het eerste lid van artikel 8 is hierop aangepast.

Onderdeel M

Het tweede onderdeel dat in aanmerking komt voor subdelegatie is de lijst met vanggewassen die direct aansluitend aan de teelt van maïs worden ingezaaid. Voor de reden van deze subdelegatie wordt verwezen naar hetgeen bij onderdeel I is opgemerkt.

Onderdeel N

In artikel 9 is een gelijkstellingsbepaling opgenomen voor laboratoria gevestigd in een andere lidstaat van de Europese Unie, dan wel in een andere staat die partij is bij een daartoe strekkend Verdrag dat Nederland bindt. Aan het oude artikel 9, dat voorzag in een afstemming tussen het BOOM en het Bgm komt thans geen betekenis meer toe.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR
EN VOEDSELKwaliteit,

DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING,
RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER,

Bijlage

Transponeringstabel van de overgehevelde bepalingen uit de Meststoffenwet 1947, het Meststoffenbesluit 1977 en het BOOM naar de bepalingen van de Meststoffenwet, het Uitvoeringsbesluit en het Bgm.

Meststoffenwet 1947	Meststoffenwet	Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet
2	4	
3	38, tweede lid	
4	4, onderdeel b	
7	48 en 5:18 ABW	
8	48	
11	48	
Meststoffenbesluit 1977		
2		4, eerste lid
3		4, tweede lid
4		19 en 21, eerste lid, onderdelen d en e
5		18, tweede lid

Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet	Besluit gebruik meststoffen
1, eerste lid	1, eerste lid	1, eerste lid
1, vierde lid		1, tweede lid
1, vijfde lid.		1, derde lid
2	4, eerste en tweede lid	
3	16, eerste lid	
4, eerste lid	16, tweede en derde lid	
4, tweede lid	21, eerste lid, onderdeel b	
6	17	
8, eerste lid	21, eerste lid, onderdeel d, en tweede lid	
8, derde lid	55, eerste lid en derde lid, onderdeel c	
8a	20	
9, eerste lid	39, eerste lid en derde lid, onderdeel b	
9, tweede lid	41, onderdeel b	
9, vierde lid	41, onderdeel c	
9, vijfde lid	39, vierde lid jo. 34, eerste lid	
9, zesde lid	39, vierde lid jo. 34, tweede lid	
9, achtste lid	19, eerste en tweede lid, en 55	
12, eerste lid		1a
12, vierde lid	70, vierde lid	
14		1b, eerste en derde lid, en 1c, eerste lid
16		1c, tweede lid
17		1b, eerste en derde lid,
18		1b, eerste en derde lid,
19, eerste lid		1b, eerste en derde lid,
19, tweede lid		1b, vijfde lid
20, eerste lid		1e, eerste en derde lid,

20, derde lid		1e, tweede lid
20, vierde lid		1e, vierde lid
22		1e, tweede lid
23, eerste lid		1b, eerste lid
23, tweede lid		1e, eerste en derde lid, onderdeel a
23, derde lid		1e, tweede lid
24		1f
26		1e, tweede lid
27		1b, eerste lid, en 1e, eerste, zesde en zevende lid,
28		3
28a		1d
28b		3a
28c		3b
29		4
30		5
34		6
34a		6a
34b		6b
34c		6c
36		7
37		8